

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 86 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra ... 2 kor.

Nyitási közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osanádi egyesített
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, március 11.

Tisztviselők házbörnyomora.

Nincs ma Magyarországnak olyan intelligens polgára, aki ne meggyőződés-ként vallaná azt a szomorú igazságot, hogy — a három év óta tartó háború anyagilag tönkre tette a magyar tisztviselői kart. E következményeiben beláthatatlan jelentőségű dolgot meg sem kíséreljük itt e pillanatban bizonyítani: annyira köztudomású az, osupán a tisztviselők segítésének szorgalmazását akarjuk a köztudatba belevinni. Elvégre is a magyar tisztviselők megérdemlik társadalmunk minden osztályától, hogy érdekükben kezdet fogva összeálljanak a legmagasabb helyekig felható szóval irányítsák rá az illetékesek figyelmét erre a katasztrófális helyzetre.

Régi igazság, hogy amilyenek a köztisztviselők: olyan egy ország közszelleme. Akik adminisztrálnak, élünk és vagyonunk telett itélkeznek, a jövőre Magyarország polgárait nevelik, azoknak joguk van arra, hogy megbecsüljék őket s ha már kaláccsal nem tudják, legalább kenyérral lássák el, nehogy a meghasonlott lélek helytelen irányba terelje az ország kormányrudját. Fáradságos munkájuk elismerésül mit kaptak a háború alatt? 25—30 százalékos drágasági pótlékot. Lehet-e azt másnak, mint alamizsnának nevezni.

Most újabb megterhelés várakozik rájuk. A házak hatalmasan felszökött értéke következtében egészen bizonyos, hogy a lakbérék a közel jövőben nagy mértékben emelkedni fognak. Valami nagyon nem is csodálkozunk ezen. A mai viszonyok között a házak fentartása rendkívül terheket sújtja a háztulajdonosokat is. Az anyag hihetetlenül megdrágult s a javítás munkadíja horribilis arányokban szökött fel. A nagy anyagdrágaság miatt nagyobb szabású építkezések az elkövetkező decennium alatt aligha történnek majd, aminek következtében a lakások bérei 300—400—500 százalékkal fognak emelkedni. Megbirja-e ezt a tisztviselők lakáspénze?

A köztisztviselők 70 százaléka a XI—IX-ik fizetési osztály morzsáin élcskodik, amely lakbérosztályokban Aradon 600—800 korona lakáspénzt kapnak. De ha még a VIII-dik fizetési osztályu hivatalnokot is ide számítjuk: 1040 koronáért lehet-e ma és a ránk következő időben Aradon családos embernek tisztességes lakást kapni? De a magasabb tisztviselők

lakbérére is olyan minimális, hogy azért maguknak és családjuknak kényelmes otthont nem szereshetnek.

S mindez azért, mert Arad még ma is a III-dik lakbérosztályba tartozik, ahová a 25 és 80000 lakosu városok. Valóban itt az ideje, hogy Arad város vezetősége és polgársága összefogjon s az aradi tisztviselők érdekében illetékes helyeken felémelje kérés szavát. Ha már el nem érhetjük azt, hogy Aradot az I-ső lakbérosztályba sorozzák, minden esetre ki kell vívnunk, hogy tisztviselőink a II-ik lakbérosztály előnyeiben részesüljenek. Alljon a törvényhatóság a tisztviselők élére és kérje meg a kormányt, hogy sorozza be az Aradon állomásozó állami és vármegyei tisztviselőket ez évi január 1-től a II-ik lakbérosztályba. Ezt követeli a belátás, a méltányosság és az igazság. (:)

13 tiszt, 991 fogoly
a Magyaros elfoglalásánál.

Budapest, március 10. (Hivatalos.)
A fohadiszállítás jelenti:

Keleti haretér:

A Magyaros-magaslat ellen tegnapelőtt intézett támadás alkalmával 13 tisztot és 991 fõnyi legénységet elfogtunk. 17 géppuskát, 5 aknavetőt, 1 gránátvetõt és sok löszert és hadiszert zsákmányoltunk. Az ellenség kísérletet, hogy elvesztett állását ismét visszafoglalja, zárótüzünkön megállításuk.

Olasz haretér:

Az ágyuharó és repülõtevékenység általában ismét élénkebb volt. Görz-néi egy Capronit, amely St.-Andrae közelében leszállt, tüzérsgünk szétlõtt. A Cina di Bochea (a St.-Peleg-rino völgytõl délre) a 74. gyalogezred osztagai hóalagutakon keresztül behatoltak az ellenséges állásokba és 1 tisztot és 40 fõnyi legénységet elfogtak.

Délkeleti hadszintér:

Berzától délkeletre osatározás, különben változatlan. — Höfer altábornagy, a vezérkari fõnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Oroszok támadása
a Champagneben.

— Richthofen báró hadnagy 25. gépet lötte le. —

Berlin, március 10. (Hivatalos.) A nagyfõhadiszállítás jelenti:

Nyugati haretér:

Az Aneetól délre a franciák ár-kaink részeit Laucourtнал és Chapeu

Mesniltõl délre megtámadták, kézi túsában visszavertük õket, 12 fogoly maradt kezünkben. Reimstõl keletre támadó osapataink az ellenséges vonalakból 14 fõ legénységet hoztak magukkal. A Champagne nyugati részében Presnes mináket oldalán, francia tisztoktól vezetett oroszok nyomták állásaink ellen. Az egyes helyeken benyomult osztagokat ellentámadásunkkal elütöttük. Bipoutól délre a Champagne majortól, amely többször eserélt gazdát, nyugatra új harcok tej-lõdtek, amelyek nem változtattak lényegesen a helyzeten. Itt 50 foglyot ejtettünk. A Maas nyugati partján a Choppy erdõnél egy francia elõretõrés eredménytelen maradt. A Maastól keletre roham-osztagaink betörték a Caurrieres erdõbe és 6 tiszttel, 200 fõnyi legénységgel és 2 géppuskával törték vissza. Az árkot megszállva tartó franciák maradványa gyors meneküléssel elkerülte a fogságba jutást. Elirey mellett a Maas és a Mosel között is tervünknek megtelelõen sikerült rohamosapatainknak egy vállalkozása. Ez alkalommal 15 foglyot szállítottunk be. Repülõink hat ellenséges repülõgépet és két kötött légkajót löttek le, vedõtüzelésünk egy ellenséges repülõ lezuhanását idézte elõ. Richthofen báró hadnagy 25-szõ: lett gyõztes a legi harcban.

Keleti haretér:

Nem volt lényeges harci esemény. A Magyaros magaslatnak rohammal történt elfoglalásakor ejtett foglyok száma 13 tisztra és 991 fõnyi legénységre, a zsákmány pedig 17 géppuskára és 5 aknavetõre emelkedett.

Macedóniai haretér:

Semmi ujság. — Ludendorff, elsõ fõszállásmeister. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Heggel 3 órakor érkezett

• telefonjelentés.

Haigh tábornok be akart vonni Brüsszelbe.

Stockholm. Haigh tábornok, angol generálisimus egy lap képviselõjének, aki megkérte, hogy engedje magát lefényképeztetni, a következõket mondta: A legnagyobb örömmel fogok õnek rendelkezésére állami, mi-helyt Brüsszelbe bevonulok.

Basel. A svájci olasz határon napról-napra nagyobbodnak a dezertálások. Olasz katonák nagy számmal lépik át a svájci határt. Így héttõn tizenhete olasz katona szökött át a határ egy pontján.

Hegedüs Ede alezredes bűnpere.

(Zárt tárgyaláson hallgatták ki Lachmann Frigyes századost. — Az internáltak vallomásai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nagyszabeni hadosztálybírósa ma reggel kilenc órakor megnyitott ülésben folytatta Hegedüs Ede alezredes büntényének fő tárgyalását. John Jenakie tábornok megnyitva az ülést, a tárgyalást vezető Hummel Ferenc alezredes hadbíró bejelentette, hogy az időközben megidézett tanúk egyrésze meg fog jelenni, így Teodorovics dr. főorvos is, aki annak idején, mint aradi helyőrségi orvosfőnök, az internált-tábor egészségügyi viszonyait ismerte és ezekre vonatkozólag hivatalos kötelességéből kifolyólag előterjesztéseket tett az alezredesnek, a tábor parancsnokának.

Miután még a bíróság megengedte, hogy Wesszely Károly esendőalezredes elutazhassék Aradról és diszponált afelett, hogy a már kihallgatott tanúk közül kik tartózkodjanak állandóan a bíróság helyiségében, kijelentette azt is, hogy Radovics Alexa dr. mint sértett jelen lehet a tárgyaláson és Hollósi Sándor főhadnagyot is arra kérte a bíróság, hogy tartózkodjék a tárgyalóteremben, mert szükség lehet rá. Csakugyan nyomban be is igazolódott, hogy milyen helyes volt az intézkedés.

„Sajnálom, amit vallottam . . .”

Munteán Viktor dr. védő ugyanis azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a bíróság hallgassa ki újra Hollósi főhadnagyot, mert neki még néhány kérdést kell hozzá intéznie. A bíróság helyt adott ennek a kérelemnek és a tárgyalást vezető elrendelte Hollósi főhadnagy kihallgatását.

Védő: Igaz-e főhadnagy ur, hogy 1917. január 5-én a harotéren több tanu előtt kijelentette a következőket: „Sajnálom, hogy azt vallottam Hegedüs alezredes ellen, amit vallottam és megfogom változtatni vallomásomat. Akkor nem cselekedhettem másképp, mert befolyásoltak”.

Braun Rudolf dr. katonai ügyész: Tiltakozom e kérdés feltevése ellen, mert ha a bíróság ezt megengedné, akkor a főhadnagy urat abba a helyzetbe hozná, hogy hamis tanúzás miatt kellene ellene vádat emelni.

Védő: Levél van a kezemben, amely előbb tett kijelentésemet tartalmazza. En nem azt kívánom, hogy a főhadnagy ur tegyen új vallomást, hanem azt akarom tőle megkérdezni, hogy igaz-e az, hogy megfelel a tényeknek, ami a levélben van. Főképen pedig azt akarom tőle kérdezni, hogy igaz-e, hogy befolyásolták és ki volt az, aki befolyásolta.

Miután a bíróság röviden tanácskozott, a tárgyalást vezető kijelentette, hogy a bíróság csak akkor határoz eme kérdés felett, ha a védő a levelet, amelyre hivatkozott, az aktához csatolja.

Védő: Nem csatolom.

Tárgyalást vezető: Akkor a bíróság elutasítja a kérelmet.

Védő: Ez esetben kérem újabb tanúk beidézését, akikkel azt akarom bizonyítani, hogy Hollósi főhadnagy ur úgy nyilatkozott, hogy bánja, amit annak idején jegyzőkönyvbe mondott, ha alkalmam lesz, megváltoztatja vallomását, mert annak idején befolyás alatt állott.

Ügyész: Ez ellen is tiltakozom, mert tegnap Hollósi főhadnagy urnak alkalmam lett volna vallomását megváltoztatni, mert tegnap őt a bíróság kihallgatta és esküjére figyelmeztetve az igazat mondotta.

Védő: Nem arról van szó, hogy a főhadnagy megváltoztatja vallomását, vagy nem, hanem, hogy ebben a perben vannak olyan tanúk, akiket befolyásoltak és hogy meg kell állapítani, kik befolyásoltak a tanukat.

A tárgyalást vezető: A bíróság erre vonatkozólag is fenntartja a döntést.

Védő: Nagytekinetű hadbírósa, ezek után úgy határoztam, hogy a levelet az aktához csatolom.

Mint hogy a levél magyar nyelven íródott, a bíróság kiadta azt a tolmácsnak fordítás céljából és elrendelte Lachmann Frigyes százados tanuként leendő kihallgatását. A százados 1915. január végén, mint Hegedüs Ede alezredes utóda, átvette az internált tábor parancsnokságát s hosszú időn át vezette azt.

Zárt tárgyalás.

Tárgyalást vezető: Tekintettel arra, hogy a tanu a hivatalos titok megtartásának kötelezettsége alól fel van oldva, valamint állam és katonai szolgálati érdekből a bíróság úgy határozott, hogy kihallgatása zárt ülésben történjék meg. Kérem, hogy a perbeli feleken kívül a közönség hagyja el a termet.

Körülbelül másfél óráig tartott Lachmann százados kihallgatása és befejeztével az ülést újra nyilvánosnak jelentette ki a bíróság.

Tárgyalást vezető: A bíróság elrendelte a védő ur által becsatolt levelek felolvasását.

Dörr Albert dr. jegyzőkönyvvezető olvassa fel a levelet, amely Hegedüs alezredes fiához, Hegedüs Ede főhadnagyhoz íródott, írja pedig Kapus Ferenc szakaszvezető, aki az internált táborban foglár volt. Bő kivonatban a levél, amelyet 1917. február 10-én írt a szakaszvezető, a következő:

Hollósi főhadnagy nyilatkozata.

— „Igen tisztelt főhadnagy ur! Miután ama törekvésem, hogy a főhadnagy urral személyesen beszélhessek, mai napig nem valósulhatott meg, kénytelen vagyok a következőkről ez uton értesíteni önt. Az ön kedves atyjáról akárok beszélni, mert erre kötelez engem igazságszeretetem és lelkiismeretem. Annak idején is már fájt az én lelkem, amikor megtudtam, hogy az alezredes ur, aki a jószívűségnek, a felebaráti szeretetnek és a szorgalomnak volt a mintaképe, elismerés helyett ezer kellemetlenségnek van kitéve. A különböző határozatlan híreket kételkedéssel fogadtam, mert éreztem, hogy valahol óriási igazságtalanságnak kellett történnie, míg végre ez a hittem Hollósi főhadnagy ur konkrét nyilatkozata alapján valónak bizonyult. Mult hó 5-én, vagy 6-án történt ugyanis, hogy szolgálati ügyben a tiszti betegszobába léptem be, ahol Hollósi főhadnagy ur, Mladin zászlós ur és Radovics egészségügyi zászlós ur feküdtek. Mikor beléptem, Hollósi főhadnagy ur, akit még őrmester korában ismertem, emelkedett hangon mondott, a következő szavakkal fogadott: „nézzétek, ez is egyik embere volt Hegedüsnek”. A jelenlevők mosolyogva fogadták ezt a kitéjezést. Erezve eme szavak jelentőségét, felemelt fővel és önérettel jegyeztem meg: „Igen, . . . vagyok, és büszke vagyok rá”. A további beszélgetés során kitéjeztem erélyesen megbotránkosásomat és protestáltam meg a legzsebb gyanúsítás ellen is. Együttal azonban kite eztem csodálkozásomat azon, hogy éppen Hollósi főhad-

nagy urnak vannak ilyen ferde nézetei, akinek látnia kellett az alezredes ur éjjelt-nappallá tévő fáradozását és éreznie kellett, hogy ő mindenki szemben atyai jóakarattal viselkedik. Megemlítettem neki azt is, hogy az alezredes ur a főhadnagy ur, az egykori őrmester, érdekében milyen sokat tett. Rövid ideig tartó hallgatás után elkomolyodva, az ágyon a hátára feküdvé, kezeit a feje fölött összekulcsolva a következőket mondotta a főhadnagy ur:

„Tudja kapus, maga helvesen gondolkodik, én is sajnálom a történeteket, ha újból kellene vallomást tennem, akkor visszavonnam a már megtett vallomásomat, amelyet mások befolyásolása és hatása alatt tettem meg.”

Ez a nyilatkozat megkönnyítette szívemet, de bánatom még nagyobb, mint előbb volt, mert jól tudom, hogy a hazugság és a rágalom hullámai mindig szélesebbek, mint az igazságéi.

Azt hiszem, hogy ez az egy pár megbánást tanusító elejtett szó is fényes dokumentuma annak, hogy ártatlanul szomorítják az alezredes urat. Kapus Ferenc egészségügyi altiszt.”

Tárgyalást vezető: (Hollósi főhadnagyhoz.) Főhadnagy ur hallotta a levél tartalmát, igaz-e az, ami meg van írva benne?

Hollósi főhadnagy: Igaz.

Tárgyalást vezető: Teljes meggyőződéséből mondta ezeket a szakaszvezetőnek?

Hollósi főhadnagy: Ugy értelmezendők azok, hogy sajnálatomat fejeztem ki azok miatt, amik az alezredes urral történtek.

Védő: Mondja meg a főhadnagy ur, igaz-e, hogy a vizsgálóbíró ur előtt tett vallomását mások befolyására tette meg?

Hollósi főhadnagy: Nem igaz.

Pénzzel megváltott büntetések.

Katonai ügyész: Kérem a bíróságot, hogy engedje meg, hogy a jelenlévő Radovics Alexa dr.-hoz pótlólag még kérdést intézhessek és pedig azt, hogy van-e tudomása a tanunak arról, hogy az internált táborban az volt a szokás, hogy a fegyelmi büntetéseket pénzzel meg lehetett váltani és az elítéltek a pénzt meg is fizették.

Radovics dr.: Ez igaz. A dolog úgy történt, hogy különböző kisebb kihágásokért, szabálytalanságok elkövetéséért, két-három napos magánzárka büntetéseket kapott egyik-másik internált, s minthogy az intelligens elem ezt a büntetést nem akarta leülni, a bizalmi férfi utján azt a kérést intézték Gábor Ferenc főhadnagy urhoz, hogy változtassák azokat pénz-büntetésre. A főhadnagy ur ebbe bele is egyezett és a kisebb-nagyobb összegeket a bizalmi férfi, egy tanár szedte be az internáltaktól és adta át Gábor főhadnagy urnak. Ugy tudom, hogy ebből a pénzből a kórházban fekvő betegek részére tejet vásároltak és nőknek, gyermekeknek pedig ruhát.

Ügyész: A Hegedüs Edéné kórház céljaira is használtak től ebből a pénzből?

Radovics dr.: Azt nem tudom.

Tárgyalást vezető: (A vádlotthoz.) Alezredes urnak volt tudomása erről az eljárásról? Vezettek a befizetésről főljegyzést, vagy könyvet?

Hegedüs alezredes: Nem volt tudomásom róla.

Tanúk Bosznialából.

A bíróság ezután Rozsics borkereskedő, volt internált kihallgatására tért át, akinek a lakás és élelmiszeri viszonyokra vonatkozólag, valamint a foglárak bánásmódját illetőleg intézett kérdést a tárgyalást vezető. A tanu elmondotta, hogy az élelmiszer miatt őt-hat intelli-

gensebb ember rapportra jelentkezett, hogy ott panaszokat eimondhassák és tudomásuk szerint az őrmester jelentette is ezt Hegedüs alezredesnek, de ez nem engedte őket maga elé. Az egyik irodából szereztek maguknak papírost és kérvényt írtak az alezredesnek, hogy engedje őket a kantinba járni, hogy ott ehessenek, de ezt nem engedték meg. Később a táborban létesült egy kantin, ahol kenyeret, szalonnát és dohányt kaptak és oda mindnyájan eljárhattak. A foglárók mindent drágán fizettek meg velük, amit nekik eladtak.

Vezető alezredes bíró: Sohasem kérdeste meg maguktól Hegedüs alezredes ur, hogy milyen az élelmaszék, milyen a lakóhelyük?

Tanu: Soha.

Védő: Nem hirdették ki maguk előtt, hogy akinek panaszja van, az jelentkezzen?

Tanu: Soha, senki. Ha lehetett volna, ő is panaszkodott volna. Mikor Hehs katonai parancsnok Aradon járt és megnézte a tábor, ők irába foglalták ismét panaszukat és úgy egyeztek meg, hogy egyik internált a tábornok látogatása alkalmával átadja neki. Ez a társuk magához is vette az irást, de nem adta oda a tábornoknak.

Védő: Hát el volt tiltva a panaszkodás?

Tanu: Nem.

Tárgyalást vezető: Igaz-e, hogy Radovics dr. felbujtotta magukat, hogy valljanak az alezredes ur ellen?

Tanu: Nem igaz. Engem is és a többieket is megnyugtattott és azzal vigasztalt, hogy várjunk türelemmel, mert jobb idők jönnek.

Tárgyalást vezető: Az előbb azt mondta, hogy a fogláróktól drágán kellett mindent megvenniük, a vizsgálóbíró előtt pedig azt vallotta, hogy egy Herzfeld nevű ember jött be a táborba és attól vásárolták mindent drágán.

Tanu: A fogláróktól és Herzfeldtől is vásároltunk.

Tárgyalást vezető (Hegedüs alezredeshez): Mi módon jutott Herzfeld abba a helyzetbe, hogy a táborba bejárjon árusítani? Volt neki erre engedélye?

Hegedüs alezredes: Igen én adtam neki engedélyt, mert az internáltaknak nem volt semmiféle felszerelési tárgyuk, sem pedig ruházatuk. Azonban nemcsak Herzfeld, hanem más kereskedő is kapott tőlem engedélyt, hogy a táborban az internáltaknak árusítson.

Tárgyalást vezető: Kik voltak ezek?

Hegedüs alezredes: A nevek már nem emlékszem.

Ezután a bíróság Dávidovics Gyovó kereskedőt, volt internáltat hallgatja ki azon körülményekre, mint az előbbi tanu. Dávidovics vallomása során több körülményre vonatkozólag ellentétes vallomást tesz azzal, mint ami a vizsgálóbíró által felvett jegyzőkönyvben foglaltatik. Kijelenti, hogy amit most mond, az az igazság. Különbözik nem emlékszik arra, hogy mit mondott a vizsgálóbíró előtt.

A következő tanu Borics Bosznia főtanfőtgyelölője, aki az aradi táborban volt internálva. Elmondja, hogy ő maga részéről sorsával meg volt elégedve, mert vele szemben a foglárók bánásmódja türelemmel volt, ezt abból magyarázza, hogy az altisztek tudták, hogy neki befolyása van társaira és ezért elég jól bántak vele. Több ízben akart paszkodni az alezredesnek a többiek sorsa miatt, de a foglárók nem engedték őt sohasem a parancsnok elé. Szabadulását is akarta kérni, de ezt a kérvényt sem tudta eljuttatni és ezért kerülő uton juttatta el a bosnyák kormányhoz. Az

internált táborban lévő állapotokat oly módon festi, mint azt a vizsgálóbíró előtt tett vallomásában mondta a jegyzőkönyvbe.

A tárgyalást az estök félbeszakította és folytatását hétfő reggel 9 órára tűzte ki.

Dróttalan táviró érintkezés Németország és Mexikó között.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Haga. Az amerikai kormány értesítést kapott arról, hogy Mexikó fővárosa dróttalan táviró útján állandó összeköttetést tart fenn Németországgal.

A Reuter-ügynökség jelentése szerint Mexikónak szikra táviró állomásai vannak, amelyekkel az Európából jövő híreket felveszi és azután tovább terjeszti, viszont az amerikai híreket Európába továbbítja. Az állomások a kormány ellenőrzése alatt állanak és azok magántávirókat nem továbbítanak. Északamerikai politikai körökben ezt a tényt fenyegetőnek tartják, mert a német tengeralattjárók az amerikai kereskedelmi hajók indulásáról és más fontosabb dolgokról is minden nehézség nélkül értesíthetnek a mexikói szikratáviró állomás útján.

Az amerikai külügyi hivatal értesítette Caranzát, hogy az Egyesült Államok őt teszi felelőssé, ha azok a német kísérletek, amelyek arra irányulnak, hogy az amerikai határterületen és a petroleum-telepeken zavarásokat idézzenek elő, sikerrel járnának.

Newyorkból jelentik: A mexikói amerikai konzulok az Egyesült Államok alattvalóinak azt a tanácsot adták, hogy térjenek vissza hazájukba.

Zimmermann Károly dr. javaslatai a rokkant-ügy rendezésére.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Zimmermann Károly dr., az aradi közpórház kiváló igazgatója igen érdekes memorandumot készített, amelyben a rokkant-ügy rendezésére tesz javaslatokat s különösen tekintettel van az aradi és aradmegyei rokkant-ügyi szervezet és intézmények létesítésére. Az a főelv és követelmény, hogy az országos Rokkantügyi Hivatal működésének teljesen érintetlenül hagyása mellett a rokkant ügyet decentralizálni kell és a központi szervek és intézmények mellé az ország különböző vidékeinek és speciális érdekeinek megfelelően vidéki szervezeteket és intézményeket kell létesíteni. Véleménye szerint Aradot és Aradmegyet speciális viszonyai arra utalják, hogy önmaga vegye kezébe az idevaló és a környékbeli rokkantak ellátásának rendezését. A helybeli szervezési munka sorrendjét főbb vonásokban a következőképp gondolja a tudós javaslattevő:

1. Mindenekelőtt létesítendő egy szervezőbizottság, amely az előkészítés munkáját végezze.
2. Kijelölendő egy rokkant-kórház és egy tuberkulotikus kórház; előbbi egy utókezelő intézettel kapcsolatosan.
3. Rokkant iskola, főleg ipari oktatásra.
4. Protezis-műhely, a rokkantak ellátására.
5. Feldmives iskola, Magyarpécskán.
6. Fürdőtelep Lippa-Füreden,

szívbeteg rokkantak részére. 7. Állandó bizottság, a rokkantügy intézmények ellenőrzésére, a rokkantak elhelyezésére és támogatására.

Már a háború alatt szükségesnek tartja, hogy a szervező bizottság rokkant kórházat létesítsen, ami nem lenne nehéz dolog, mert a célra a Ferenc-téri szükség-tartalékkórház megfelelő, miután a Vörös Kereszt által berendezett Zander intézet is rendelkezésre áll. A tüdőbeteg rokkantakat a városligeti pavillonban, az amputált és a már gyógyult rokkantakat az állami tanítóképző intézetben tartja elhelyezhetőnek. A rokkantiskola már működik, a protezis műhely szintén. Háború utánra legfontosabbnak tartja egy rokkantadó létesítést, amelyet azok fizetnének, akik itthon maradtak és elkerülték a háború kockázatát.

Károly király végrehajtja Ferenc József akarátát.

Érdekes püspöki kinevezési diploma.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Érdekeségénél fogva közöljük a diploma szövegét, melyben IV. Károly király I. Ferenc József boldogult királyunk elhatározását közre adja.

A diploma szövege ez:

Mi első Károly, Isten kegyelméből Ausztria császára, Csehország királya stb. és Magyarország néven negyedik apostoli királya emlékeztetül adjuk ezzel mindenkinék, kit illet, hogy Istenben boldogult dicső Elődünk, első Ferenc József császár és király az Ur ezrekilencszáztizenthatdik esztendejében, Mindszent-hava 26-ik napján, uralkodásának 68-ik évében Bécsben kelt legkegyelmesebb elhatározásával azon gondolkodásnál fogva, mellyel Isten szent egyházának törvényes lelkipásztorokká váló ellátása iránt viseltetett, kegyes tekintetbe vevén, azon erényes tulajdonokat, kitűnő lelki tehetségeket, alapos tudományt, egyházi, mint világi közügyekben jártasságot, ritka ügyességet, erkölcsi jámborságot, s közkedveltségű társalgást, mellyel tisztelendő dr. Karácsonyi János nagyváradi latin-szertartású székesegyházi őrkanyok hollétavi címzetes prépostot díszelni, s felruházva lenni némely híveink hitelt érdemlő tudósítása által értesített; figyelven ezenfelül azon kitűnő érdemekre is, melyeket ő 34 évi áldozásági ideje alatt lankadatlan buzgalommal viselt hivatalában hasznos és erélyes szolgálatai által szerzett, főpártfogói jogának erejével, mellyel és amelyet ugy miként dicső emlékeztetű elődeink, a boldogult magyar királyok, Magyarországnak és a hozzá kapcsolt részek valamennyi egyháza és egyházi javadalma adományozására nézve teljes joggal bírt és gyakorolt, őt mint Isten szentegyháza tekintetében érdemes, ezért dicső Elődünknek is kedves férfiut a vovádriai egyház címzetes püspökévé tartotta kegyesen választandónak és nevezendőnek,

Dicső Elődünk ezen legkegyelmesebb elhatározásának bizonyosságul, jelen levelünket adtuk.

Kelt Bádénben, Bőjtelen havának 28. napján az Ur ezrekilencszáztizenthatdik esztendejében, Uralkodásunk első évében. Károly s. k. Jankovich Béla s. k.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdében is. Egyes szám ára 12 fillér.

S Z I N H A Z.

Bukarestben játszik az aradi színtársulat.

— A frontszínházhoz nem küld tagokat a konzorcium —

— Az „Aradi Közlöny“ tudósítójától.

A színház környékén az utóbbi napokban nagy volt az élénkség és az érdeklődés. Egy hír okozta ezt, amely a kalandvágyóbb művészek és művészek lelkében a lelkesedéssel határos érzéseket keltett. A „front-színház“ megalakulásának a híre volt ez s a beavatottabbak már azt is rebesgették, hogy a hadügyminiszter leirata ebben a tárgyban meg is érkezett — az aradi színházhoz. Mind ebből persze egy szó sem volt igaz, de az izzó fantázia tovább működött. Az egyik oszlopos tag erősen bizonygató mellett, hogy Komjáthy János designált front-színigazgató már megkereste egy levélben Szenerei Mihályt, hogy társulatának egy elsőrendű női — és egy elsőrendű férfi tagját küldje el az alakuló társulathoz. Kik legyenek ezek? Kik menjenek ország-világot látni, tapasztalni, játszani, katonák örömét megosztani — jó fizetésért.

— En, én megyek, hangzott innen is, onnan is... Bár csak engem küldene a direktor, folytatta a társulat egyik szépe, míg az egyik szerelmes hivatásához méltó tekintetet vetvén reája, melanholikusan mondotta: — Ah, akkor együtt utaznánk!

A titkár ekközben látható izgalommal közbeledett a beszélgetők csoportjához, mint egy zászlót lengetve kezeiben az egyik nagyváradi lapot: — Itt az irás: olvassátok! A nagyváradi társulat már meg is nevezte, hogy kiket fog elküldeni a frontszínház tagjai közzé. Ma este hazajön Szendrei Pestről, s mi is elküldjük a mi két tagunkat.

Szendrey este meg is érkezett Pestről, felment a színpadra, ahol valóságos kérelem-áradat zúdult feléje:

— Édes direktor ur! Én megyek, engem küldjön, én vagyok a legnépszerűbb, én még olyan fiatal vagyok: ott olyan sokat tanulhatok. Maga akar elmenni, minék menne maga oda, elmegy a katonák kedve a színházhoz — hangzott kedves zürzavarban össze vissza.

Szendrei egy darabig állotta az ostromot, aztán csendes rezignációval megszólalt:

— Nem tudom ugyan édes gyerekeim, hogy hova akartok menni, de akárhová: csak menjetek, ha örömet akartok nekem szerezni. Hová is készültök?

— A frontszínházhoz.

— Ejnye biz az jó lenne, de kár, hogy nem mehetek, mert a „fronttársulat“-ot már megszervezte Komjáthy.

Az általános elszomorodást azonban jóvá tette a direktor egy kijelentéssel: — De azért ne féljetek mi is elmegyünk valahová!

Az Aradi Közlöny munkatársa mindjárt meg is interjúvolta a direktort: — Mi hát az igaz a frontszínház hírből.

— Komjáthy csakugyan kapott megbízást egy kis társulat megalakítására. A társaság 6 férfi és 6 női tagból fog állani. De ezek nem a frontmögötti városokban fognak játszani, mint egynehány pesti lap is tévesen jelezte, hanem közvetlenül a frontszakasz mögött. Nem operettek, vagy egész estét betöltő drámai műveket, hanem kis egyfelvonásos vigjátékokat, blüettek, kabaré tréfákat, vidám költeményeket fognak előadni, amelyek a fronton küzdő katonaság lelkét élénkítik és szórakoztatják. Attéle repülő társulat lesz ez, amelynek nem kell sok díszlet, kosztüm s amely a jókedv borát és mámorát hordja magával, amerre menni fog.

— S mi igaz abból, hogy ebbe a repülő társaságba minden elsőrangú társulat köteles egy-két jobb tagot küldeni?

— Ebből egy szó sem igaz. Ezt a különben is megcsappant létszámú vidéki társulatoktól kívánni sem lehet. Legfőleg arról lehet szó, hogy ha akad önkéntes vállalkozó, akit az igazgatója, vagy a konzorcium elenged, az, ha Komjáthy megteveli, részt vehet a vállalkozásban. De követelésről, vagy presszióról szó sincs.

— Nos és végül mit jelent az a dodonai kijelentés: — Ne féljetek, mi is elmegyünk valahová!

— A vidéki elsőrangú társulatok igazgatói felettes hatóságuk, az Országos Színészegyesület közvetítésével azzal a kérelemmel fordultak a hadügyminiszteriumhoz, hogy a vidéki elsőrangú magyar színtársulatoknak engedje meg a meghódított nagy városokban való színjátszást. A német és osztrák társulatok már régen megvalósították ezt, mi be akarjuk bizonyítani, hogy a magyar színművelődés, a magyar színész van olyan jó, mint a német és az osztrák. Amint értesülünk, kérvényünket illetékes helyen a legnagyobb örömmel fogadták, s így mi akadályunk sincs annak, hogy a terv megvalósuljon. Félig-meddig már meg is állapodtunk egymás között, hogy ki hová megy a társulatával...

— Ez igazán érdekes. Az aradi társulat így?

— Mi az eddigi megállapodás szerint — Bukarestbe megyünk.

Színházi műsor:

Vasárnap délután három órákor, mérsékelt helyárrakkal: *A családító*, operett.

Este hét órákor rendes helyárrakkal: *A drótos tót*, operett.

Hetton: *A drótos tót*, operett.

Kedden: *Böregér*, operett.

Szerdán: *Kék róka*, vigjáték.

Csütörtökön: *Kárpáthy Zoltán*, újdonság itt először.

Fenteken: *Kárpáthy Zoltán*, másodszer.

Szombaton délután 3 órákor ifjúsági és népies előadás, mérsékelt helyárrakkal: *A peleskei notarius*.

Este 7 órákor rendes helyárrakkal: *Kárpáthy Zoltán*.

* A színház hírei. A jövő hét érdekességei. A színház jövő heti műsorán van Böregér operett, melynek legutóbbi előadása valósággal színházi esemény volt. Egy estét betölt a Kék róka előadása és csütörtöktől kezdve Hevesi Sándor legújabb színjátéka, Kárpáthy Zoltán egészíti ki a műsort. Jókai híres regényéből írott kitűnő színjátékban a társulat minden tagja foglalkoztatva van. A színészek pedig lelkesednek a Jókai szerepeikért, amelyek között a legkisebb is hálás szerep. A Kárpáthy Zoltán csütörtöktől kezdve sorozatos előadásokban kerül színre.

* Az Aradi Élet legújabb száma közli *Fábián Lajos* és *Morgenstern Gyula* fényképét. Érdekes színházi, művészeti és társadalmi közlemények, aktuális tréfák, hangulatos költemények teszik változatosabbá az ügyesen szerkesztett hetilapot, amely a színház és mozika egész heti műsorán, színlapján kívül a szindarabok leírását is közli. Paylandernek, a most elhunyt hírneves moziszínésznek a fényképe is látható a népszerű hetilapon, amely kapható minden trafikban, könyvkereskedésben.

* Unger-hangverseny. Unger Mór, a kiváló zenepedagógus tanítványai szokásos évi hangversenyüket tolyó hó 18-án, vasárnap délután fél 5 órákor tartják a kulturpalota nagytermében az aradi Vörös Kereszt javára. Jegyek 6—1 korona árban Ifj. Klein Mór könyvkereskedésében kaphatók.

Jeszenszky Sándor

államtitkár halála.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A magyar politikai életet súlyos veszteség érte. Mint fővárosi tudósítónk telefonálja, Jeszenszky Sándor államtitkár, valóságos belső titkos tanácsos, ma este meghalt. Puritán, erős nemzeti érzésű, erőskezű államférfi volt, aki nagy és értékes szolgálatot tett hazájának.

Jeszenszky Sándor született 1852-ben Losoncon. Budapesten, Pozsonyban és Bécsben végezte iskoláit és 1877-ben ügyvéd lett, 1878-ban a bírósághoz ment át, azután ügyész lett, majd kolozsvári főügyész helyettesé neveztek ki. Országos hírnévre tett szert az erdélyi román tulzók ellen folytatott memorandum perben, a vad energikus vezetésével és hazafias vádbeszédével. Bánffy Dezső báró miniszterelnök 1894-ben osztálytanácsossá nevezte ki a belügyminiszteriumba, 1890-ben a miniszterelnökségre került a nemzetiségi ügyosztály élére, 1896-ban miniszteri tanácsos lett. Széll Kálmán miniszterelnök 1899-ben ismét a belügyminiszteriumba helyezte vissza, 1901-ben a közigazgatási bírósághoz bírónak neveztek ki. 1910-ben államtitkár lett a miniszterelnökségen.

Évek óta súlyos szívbajban szenvedett, amely ellen Aradon Opre Péternél is keresett gyógyulást. Hónapokkal ezelőtt baja rosszabbodott, öt hónapig odahaza feküdt, néhány hét óta azonban állapota jobbra fordult és hivatalába is bejárt, amíg ma két hete ismét visszaesett. A szívbaja vízkórossággal komplikálódott, amely miatt tegnap délben megoperálták, azonban ez sem segített, ma délben agonizálni kezdett és este fél hétkor Vas-utcai lakásán elhunyt.

A munkapártban ma este nagy sajnálattal emlékeztek meg energikus és puritán jelleméről, amelynek az ellenzéki pártkörökben is nagy elismeréssel adoztak, valamint a nemzetiségi politikában kifejtett erélyes magyarságért. Tekintettel arra, hogy a halálozás este következett be, a temetés pontos időpontját még nem állapították meg.

Tiszteletbeli műszaki doktorok. A hivatalos lap mai száma közli: Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére megengedem, hogy a József-műgyetem tanácsa Bláthy Ottó Tituszt, a Ganz-téle elektrotechnikai gyár részvénytársaság osztályigazgatóját és igazgatótanácsosát, továbbá Pusztakéri báró Forster Gyulát, belső titkos tanácsost, a Műemlékek Országos Bizottsága elnökét, Lóczi Lóczy Lajost, a földtani Intézet igazgatóját, Nagyszigeti Szily Kálmánt, a Magyar Tudományos Akadémia főkönyvtárnokát és Dunaszentgyörgyi Tolnay Lajost, belső titkos tanácsost, a Magyar Államvasutak nyugalmazott elnökgazgatóját tiszteletbeli műszaki doktorrá avassa és részükre a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltatassa. Kelt Badenban, 1917. évi február hó 21-én. Karoly s. k. Janikovich Béla s. k.

Nagyobb lakbért az aradi állami tisztviselőknek.

— Schartner Sándor és Embey Iván nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az egyre fokozódó drágaság és a lakberek folytonos emelkedése következtében az állami tisztviselők helyzete egyre rosszabbodik. A kormány tudvalevőleg husz-harmincöt százalékos drágasági pótlékot engedélyezett a köztisztviselőknek, jólehet ennél sokszorta nagyobb drágaságot kell elviselni a közgyöngye fizetésű szolgáltnak.

A lakberek is egyre jobban emelkednek és ezért az aradi állami tisztviselők körében felmerült az a gondolat, hogy Aradot a lakbér szempontjából a harmadik osztályból, a második osztályba kellene sorozni. Most az aradi kilencedik fizetési osztálybeli állami tisztviselőknek nyolcszáz, a nyolcadik fizetési osztályban lévő hivatalnoknak pedig ezernyolcvan korona évi lakbére van. Mint említettük Arad a harmadik lakbérosztályba tartozik és hogy most ott van, az is a mintegy nyolc-tíz évvel ezelőtti lezajló mozgalmnak az eredménye, mert Arad azelőtt a negyedik lakbérosztályba tartozott. Az első lakbérosztályban találjuk Budapestet, a másodikban Zágrábot, Fiumét, Kolozsvárt, Szegedet, Pozsonyt.

Arad két legnagyobb állami hivatalának vezetőjét, Embey Iván kir. tan. pénzügyigazgatót és Schartner Sándor dr. törvényszéki elnököt kérdeztük meg arra vonatkozólag, hogy eredményre vezetne-e, ha az aradi állami tisztviselők mozgalmát indítanának azért, hogy a kormány a harmadik lakbérosztályból a második lakbérosztályba helyezze Aradot és így az állami alkalmazottak nagyobb lakbérhez juthatnának.

Embey Iván pénzügyigazgató a következő nyilatkozatot volt szives tenni:

— Nincs értesülésem arról, hogy az aradi állami tisztviselők mozgalmát indították volna oly irányban, hogy a kormány Aradot a harmadik lakbérosztályból a másodikba tegye. Emlékszem rá, hogy akkor, amikor Arad még a negyedik lakbérosztályban volt, igen erős agitációval sikerült a harmadik osztályba sorozni mert akkor még a többi nagy várososokhoz képest Aradon elég alacsonyok voltak a házbérek. Hogy eredményre vezetne-e most hasonló mozgalom, arra nézve csak akkor tudnék nyilatkozatot tenni, ha pontosan ismerném az aradi házbérvizonyokat összehasonlítva a tisztviselői lakbérékkel. Egyébként talán nem csalódom, ha azt hiszem, hogy célszerűbb volna az erre irányuló akciónál kifejtendő energiát más, fontosabb mozgalom számára fenntartani. Ilyen például az a kívánság, amely azt akarja elérni, hogy a háborús drágasági pótlék a törzstisztekhez csatoltassék és így természetesen a nyugdíjba is becsúsztatassék. Szerintem ez sokkal fontosabb kérés az állami tisztviselőknek.

Schartner Sándor törvényszéki bíró így nyilatkozott:

— Az aradi állami tisztviselők mozgalmait az állami hivatalnokok országos egyesületének aradi fiókjá szokta megindítani és megszervezni. Ha tehát valamely mozgalom készül, amelyről különben nekem nincs tudomásom, akkor ez egyesület vezetőse tudhat róla legtöbbet. Ami az akció célszerűségét illeti, tapasztalatból mondhatom, hogy az állami hivatalnokok még akkor sem érnek vele sokat, ha kívánságukat a kormány teljesíti is. Ilyen mozgalomnak részese voltam Kolozsvárott né-

hány évvel ezelőtt, amikor sikerült elérni, hogy Kolozsvárt a harmadik lakbérosztályból a másodikba osztották be. Mondhatom, nem sok köszönet volt benne, mert a tisztelt háziurak nagy mohósággal csaptak rá a tisztviselők felemelt lakbérére és rögtön steigeroltak, úgy hogy az a tisztviselő, akinek a kormány évenként száz koronával nagyobb lakbért folyósított, a háziurak jóvoltából ennél nagyobb összegű házbérbőllett volt kénytelen fizetni. Voltaképpen tehát az orvosság rosszabb volt a betegségnél. Ön azt kérdezi, hogy van-e kilátás a drágasági pótlék felemelésére? Sajnos, úgy tudom, hogy erről most szó sem lehet, mert a kormánynak nincs erre elegendő fedezete. Nálunk ugyanis igen nagy összeget emészt fel a tisztviselők fizetése, mert igen jeleintékeny az állami tisztviselői létszám. Egy most megjelent kimutatás szerint például Magyarországon több a bíró, mint Németországban. Az igazságszolgáltatás haladóitobb reformjai ugyanis igen megszorították a bírák és az igazságszolgáltatási tisztviselők számát. Ha az állam új adók megteremtésével kellő fedezetről tudna gondoskodni, akkor remélhetnénk javadalmazásunk, illetve drágasági pótlékunk emelését. Igaz ugyan, hogy az állam most egész csomó új adótörvényt alkotott és többek között hadinyereség-adóval sújtja még a tízezer koronás jövedelmeket is, amit különben én igazságtalannak tartok, mert egy családos, intelligens városi polgárnak, ha normálisan akar élni, ma legalább tízezer korona évi jövedelemre van szüksége. Mit érnek az új adótörvények, ha a kormány, illetve a parlament nem változtatja meg a föld adóját és engedí, hogy a nagybirtok aránytalanul kevés adót fizessen.

VAROS ES MEGYE

Folytatólagos sorrendje Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1917. évi március hó 14-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 15. A gazdasági szék betérjeszti 2 városi föld bérbeadásának jegyzőkönyvét. 16. Friedmann József kérelme bérletének meghosszabbítása iránt. 17. A tanács javaslata özv. Köteles Jánosné nyugdíjának megállapítása tárgyában. 18. A tanács javaslata Vannay Gyula tanácsnok nyugdíjaztatása tárgyában. 19. A tanács javaslata Gál Márton hivatalosolga nyugdíjazása tárgyában. 20. A tanács bemutatja a m. kir. vallás- és közoktatásügyi kormánynak leánygimn. Aradon való felállítására tárgyában kelt intézvényét. 21. A tisztviselők javahagyás céljából bemutatja a városi árvek élelmezése tárgyában megkötött szerződést. 22. A m. kir. rokkantügyi hivatalnak átirata a Neuman báró alapítványi heveny fertőző gyermek kórháznak 2 évre való átengedése tárgyában. 23. Az aradi kereskedelmi és iparkamarának átirata gabonaneműek legmagasabb árának megállapítása tárgyában. 24. A jogügyi bizottság betérjeszti a gépezetek szabályrendelet tervezetét elfogadás végett.

Tízezer korona a Weitzer-alapból az aradi tüdőbetegeknek. A Weitzer-alapítványi bizottság ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott. Az ülésen elhatározták, hogy az alapítványi összegnek ipari munkások segélyezésére fenntartott 10.000 koronáját, az alapítólevél megváltoztatásával, aradi tüdőbetegek-gondozó és tüdőbetegek-szanatórium létesítésére fogják fordítani, amelynek építését

még a háború folyamán megkezdik. Ebben a dispensaireben és sanatóriumban elsősorban ipari munkásokat fognak felvenni és ezek közül is elsősorban azokat, akik a harcúterem rokkantak meg.

Ujság maximálás.

— Nem lesznek hétfőn reggeli lapok. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Miután minden ujság mindennek maximálását követelte, a kormány a papirinségre való hivatkozással megalkotta a háború legérdekebb rendeletét és maximálta — az ujságot.

A hivatalos lap mai száma közli a következő rendeletet:

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

(Hétfőn reggel nincs ujság.)

1. §. A szombatról vasárnapra virradó éjjeli 12 órától a hétfőről keddre virradó éjjeli 12 óráig terjedő időben az ujságpapir felhasználásával nyomtatott időszakos lapok közül azok a lapok, amelyek az 1917. évi február havában naponta egyszer jelentek meg, csak egy, — azok a lapok pedig, amelyek az 1917. évi február havában naponta kétszer jelentek meg, csak két kiadást adhatnak. Vasárnap délelőtti 9 órától hétfő délelőtti 9 óráig azonban ujságpapir felhasználásával nyomtatott időszakos lap egyáltalában nem jelenhetnek meg, kivéve azokat a lapokat, amelyek az 1917. évi február havában hetenként csak egyszer és pedig hétfőn jelentek meg; ezek hétfőn a szokott órában ezentúl is megjelenhetnek.

E rendeletnek hatályban léte alatt az ujságpapir felhasználásával nyomtatott időszakos lapok nem jelenhetnek meg más órában, mint amelyben az 1917. évi február hó folyamán rendszerint megjelentek.

(Uj lap nem alapítható.)

2. §. A jelen rendelet hatályban léte alatt ujságpapir felhasználásával nyomtatott új időszakos lap nem jelenhetik meg.

Ujságpapir felhasználásával nyomtatott időszakos lapból külön, vagy rendkívüli kiadást csupán a miniszterelnöknek az Ujságpapir Központ (734—1916. M. E. számú rendelet 1. §-a) meghatalmásával adott engedélye alapján szabad rendezni.

(16 oldal a legnagyobb lap.)

3. §. Az ujságpapir felhasználásával nyomtatott időszakos lapokra a következő legnagyobb napi oldalterjedelmű állapítatik meg:

Legnagyobb oldalterjedelmű azoknak a lapoknak, amelyeknek évi előfizetési ára 18 K.-nál kevesebb, hétköznapon 4 oldal, vasár- és ünnepnapokon 8 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 18 K. vagy több, de 20 K.-nál kevesebb, hétköznapon 6 oldal, vasár- és ünnepnapon 12 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 20 K. vagy több, de 24 K.-nál kevesebb, hétköznapon 8 oldal, vasár- és ünnepnapon 16 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 24 K. vagy több, de 28 K.-nál kevesebb, hétköznapon 10 oldal, vasár- és ünnepnapon 20 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 28 K. vagy több, de 36 K.-nál kevesebb, hétköznapon 12 oldal, vasár- és ünnepnapon 24 oldal;

amelyeknek évi előfizetési ára 36 K. vagy több, de 38 K.-nál kevesebb, hétköznapon 16 oldal, vasár- és ünnepnapon 28 oldal. (Ebbe a kategóriába tartozik az Aradi Közlöny is. A szerk.)

amelyeknek évi előfizetési ára 38 K. vagy több, hétköznapon 16 oldal, vasár- és ünnepnapon 32 oldal.

Olyan lapnál, amely külön meghatározott évi előfizetési árral naponként több (reggeli és délutáni vagy esti) kiadással jelenik meg, a legnagyobb oldalterjedelmű tekintetében mindig kiadásra nézve külön-külön az illető kiadás évi előfizetési ára irányadó.

Az esetleges mellékletek külön előfizetési ára a lap napi legnagyobb oldalterjedelmének megállapításánál figyelembe nem jön. Ha a

lapnak évi előfizetési ára különböző Budapest és vidéken, a napi legnagyobb oldalterjedelem megállapításánál a Budapestre vonatkozó előfizetési ár az irányadó.

A lap előfizetési árának a jelen rendelet életbelépése után történt megváltoztatása a lap legnagyobb napi oldalterjedelmének szempontjából tekintetbe nem vétetik.

Az e §-ban meghatározott legnagyobb napi oldalterjedelmet meghaladó terjedelemben újságpapír felhasználásával nyomtatott időszaki lapot kiadni tilos. Az oldalterjedelem átvitele egyik napról a másikra, vagy az ugyanazon lap reggeli és esti kiadása között nincs megengedve.

Az Újságpapír Központ az időszaki lapoknak a jelen §-ban meghatározott legnagyobb terjedelmét a rendelkezésre álló újságpapírkészletnek megfelelően felemelheti, vagy csökkentheti.

(Nyomdászok kérpótlása.)

4. §. A napilapok technikai előállításával foglalkozó könyvnyomdai munkások a napilapok hetedik számának elmaradásából származó kereseti-csökkenés részbeni ellensúlyozásul heti munkabérükön felül igényel bírnak a heti munkabér egy hatodrészesének megfelelő összegre. Ezt az összeget, ha a lap kiadója és a lapot előállító nyomdavállalat nem ugyanaz a személy, a lap kiadója a nyomdavállalatnak megtéríteni köteles.

A kereskedelemügyi miniszter felhatalmaztatik, hogy a jelen §. rendelkezésének végrehajtása során felmerülő részletkérdéseket rendeleti uton szabályozza.

5. §. A jelen rendelet nem vonatkozik az államnak, az állami intézményeknek, valamint a közhatalmúaknak hivatalos lapjaira.

6. §. A jelen rendelet rendelkezéseinek megszegése kihágás, amely a 734—1916. M. E. számú rendelet 15. §-a értelmében büntetendő.

7. §. Ez a rendelet az 1917. évi március hó 11. napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországok területére nem terjed ki.

A jelen rendelet életbelépésével a 734—1916. M. E. számú rendelet 8. §-a hatályát veszti. Budapest, 1917. évi március hó 9. napján. Tisza István gróf a. k. m. kir. miniszterelnök.

Janovics Jenő szinigazgató elsikkasztott váltói.

(Száznyolevanötezer koronás papír egy bankfezőrnél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Kolozsvárnak egyik érdekes alakja volt egy időben Radó Elek, akire naiv és hiszékeny spekulátorok, két balkezes gründolók úgy tekintettek, mint egy bankzsenire, akihez csak csatlakozni kell és kész az anyagi siker. Mindentéle társadalmi rendű és kvalitású ember csoportosult Radó Elek személye köré, aki egyenlően mágikus hatást gyakorolt a földes gazdára, az egyetemi tanára, szolid és szikárd alapokon álló, régi kereskedőkre.

Tulajdonképpen ebben a hipnotikus erőben merült ki egész tehetsége, fellépésének ingathatatlan biztonságában. — Valóságos pénznapoleonnak képzelte és hitte magát s akik csak érintkeztek vele, majdnem mindenki bedült elegáns gesztusainak. A Ferenc József-ut és a Radák utca sarkán volt egy kis bankja először, innen azonban hamar kirágtta magát és a Mátyás király-téren agatta fel az Általános Bank új, diszes portálját. Pár hónap alatt itt is szűk lett neki Macedonia s ugyancsak a főtéren egy nagy emeletű osztályt rendezett be, s pedig párnás ajtó mögé fészkelte magát, ahová csak bejelentés után tehetett be lábát a gyarló halandó.

A játék most már nagyba ment, papírgyár alapítások, nyomdavállalatok, országos reklám-függöny-vállalat, bányá r.-t.-ok alapítása bővítette ki a kis bank programját és mindezt Radó Elek szervezte tagadhatatlanul olyan stílusban,

amely semmi esetre sem állt arányban a bekövetkezett katasztrófával. Az összeomlásakor megugrott Kolozsvárról és otthagya egy esomé berántott, kétségbeesett, becsületes embert, akik majdnem a romok alá kerültek. Radó Elek nem kerülte el a sorsát és az inkább hazárdör, mint becsületes ember — mert ha sikerültek volna a papiroson jól kicirkalmazott tervei, neki lett volna igazza — hónapokig ült a budapesti fogházban.

Ennek a tagadhatatlanul érdekes és balszerencsés üldözött embernek a neve került forgalomba a törvényszéki palota bünygyi tárgyaló termében.

Ausztriában minden kisémbert az állam élelmez.

(Az ingyen husellátás szabályozása. — A kormány intézkedései.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Amint az Aradi Közlöny a mai számában közölte, Ausztriában nagyjelentőségű kormányakció indult meg a háborútól legjobban sújtott néprétegnek hussal és élelmiszerekkel való ellátása, általában helyzetük javítása érdekében. Ennek az akciónak főcélja az a törekvés, hogy csakis és mindennek felett azoknak a néposztályoknak a megélhetését könnyítse meg, amelyek a hosszantartó háború alatt a létminimumot megszerezni nem tudják. A legégetőbb kérdések megbeszélése végett a népelelmezési hivatal helyiségeiben Höfer vezérőrnagy közlelmezési miniszter elnöke alatt összegyülekeztek az érdekelt miniszteriumok és kormányhivatalok képviselői, ahol beható tanácskozás s az összes tartományok helyzetének gondos mérlegelése után megállapították a segítő akció céljaira szükséges összeg nagyságát, nemkülönbön azokat az irányelveket, amelyeknek segítségével a nagyszabású mozgalom eredményt ígér.

A kormánynak e segítő mozgalommal az a célja, hogy nyilvános állami kiadások terhére megjavítsa azoknak a néposztályoknak az élelmezési viszonyait, amelyek a jelenleg uralkodó drágaság következtében nincsenek abban a helyzetben, hogy maguknak elegendő táplálékot beszeressenek.

Azt a pénzüsszeget, amelyet a kormány ezzel a szándékkal rendelkezésre fog bocsátani, nem sematikusan, például hónapokint fogják az arra igényt tartóknak kiszolgáltatni, hanem a szükség nagyságának és kényszerítő erejének megfelelően. Azaz nyomasztóbb táplálkozási viszonyok idejében ez az összeg megfelelő módon fog emelkedni, ellenben kedvezőbb viszonyok beálltával csökkenteni fogják azt.

A helyes beosztást és a körülmények gondos megismerését az eddig is jól bevált hivatalok fogják intézni és pedig úgy Bécsben, mint a koronatarományokban. A kormány kerülni akarja, hogy a már nagyszabású működő élelmezési szervezetek mellé új hivatalokat állítson és az egy vezetés alá tartozó élelmezési ügyek egységét ezzel is megbontsa. Az országos, — kerületi, — és községi gazdasági hivatalok, melyek a népelelmezés adminisztrációját egy bizonyos idő óta már végezték, lesznek azok a hivatott szervezetek, amelyek a kijelentett principiumok alapján a szükséges élelmiszereket előteremtik s a lakosság elegendhetetlen munkálkodásáról gondoskodnak.

A segítő akciónak a legszigorúbban korlátozódnia kell azokra a néposztályokra, amelyek a hadiesemények következtében ténylegesen segítséget szenvednek vagy nyomorba

A sértett, illetve a kárvalott Janovics Jenő dr. szinigazgató volt, aki a Radó-féle reklám-függöny-vállalatnak volt az áldozata. Janovics dr. szinigazgató a hirdetési díjak fezzetere, illetve biztosítására három darab, összesen 185.000 korona értékű váltót tett le-tétbe Radó bankjába. Radó a váltókat meg-örzés helyett leszámítottatta s az összeget saját céljaira fordította.

Tegnap délelőttre tüzte ki a kir. törvény-szék a család büntetével vádolt Radó ügyét főtárgyalásra, a vádlott azonban nem jelent meg a főtárgyaláson, mert időközben kikerült a haretérre. A bíróság a főtárgyalást bizonytalan időre elhalasztotta.

jutottak. A hivatalnokok kötelessége lesz az, hogy e szükségre szorultak körét pontosan megismerjék és személyazonosságai, valamint viszonyaikat ismertető igazolványok bevezetésével arról gondoskodjanak, hogy az új berendezés előnyeit valóban csak azok élvezzék, akiknek számára azt tervezték. Minden hivatalos funkcionárius számára a legszigorúbb pártatlanság kötelező s nem tűrhető, hogy a szükségre szorultak között szociális, politikai vagy nemzetiségi tekintetből bárminemű különbségeket tegyenek. Szem előtt tartandó az is, hogy a városok vagy ipari centrumok szükségbe jutott lakóinak mennyivel más és esb-sebb táplálék-adandó, mint azon vidék lakóinak, ahol a szükséges élelmiszer saját munkájuk segítségével megszerezhető.

Emellett a hatóságoknak úgy kell eljárniok, hogy a szükségre szorultak az akció működésében ne alamizsnát lássanak, mert a segítés célja az, hogy a szűkölködők a megievvó élelmiszerhez olcsó áron jussanak. Természetesen csak olyan árunemekről lehet itten szó, amelyeket még államilag nem osztályoztak s így a szabad kereskedelem alá tartoznak. Elsősorban a husneműek jönnek tekintetbe. Miután azonban a népelelmezés jövője megköveteli az állatállomány kimetését s minden ér-zékeny pusztitást eltilt, figyelemmel kell lenni más élelmiszerekre is, mint például főzekre, sajtra, tojásra s hasonlókra. A hus táplálékot illetőleg számbaveendő még az is, hogy a tejelő tehének levágása a legnagyobb károkat jelenti s így a halak, szárnyasok és vadak tel-dolgozását ajánlatos. A szükség még így sem fogja engedni, hogy a husinség és a husio-gyasztás között az egyensúly helyreálljon.

Ez összejövetelel megállapították még, hogy minden koronataromány lehetőleg azokkal az élelmiszerekkel elégítessék ki, amelyek ott feltalálhatók. Csakis, ahol ez keresztülvi-hetetlen volna, pótolják a hiányokat más tar-tományok készleteiből.

Nagy súly helyezendő arra, hogy a kormány segítőakciója állandó összeköttetést tartson fenn Ausztria összes jótékonyági egyesü-leteivel. Ilyen időben, midőn a háború az ossze-tartozandóság érzését így elmélyítette s a há-boru nyomora az emberi részvétet kifejlesztette, a vagyonnal rendelkező jótékony társaságok bizonyára ismerni fogják azt a kötelességüket, hogy a szűkölködők mellé álljanak minden erejükkel. A népelelmezési hivatal biztosítja a jótékony egyesületeket, hogy a nagy cél el-érésében: a szűkölködő néprétegek szociális gondozásában minden segítőkezet háttámas meg-fog becsülni s viszont azoknak minden erejé-vel segítségükre kíván lenni.

Gerard kemekeket tartott Berlinben. Angol újságírók mint nagykövetség hivatalnokok.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlinből jelentik: Gerard amerikai nagykövetség Berlinből való távozása után különös dolgok derültek ki működéséről, amelyekből kitűnik, hogy Gerard egészen furesa módon kezelte a diplomáciai szokásokat. Különös előszeretettel alkalmazott a nagykövetségen angol titkárokat és hivatalnokokat, akik ráadásul többnyire még újságírók is voltak. A nagykövetségről 200 utlevél blanketta rejtélyes módon eltűnt, amelyet azonban Gerard már előzetesen aláírt.

Ezeket az utleveleket Emmerson ezredes, aki a berlini nagykövetségre volt attasé szolgálattételre beosztva, már régebben leleplezte egy levelében, amelyet John Jorian altábornagyhoz intézett.

A levélben Emmerson ezredes többek között ezt mondja:

Itteni nagykövetségünk különös magatartása lehetetlenné teszi számomra, hogy mint katonatiszt továbbra is külföldön szolgáljam a hazámat.

Lansinghoz intézett levelében az ezredes a következőket írja:

— A német vezérkarnak adott becsületszavam elenere Gerard ur azt kívánta tőlem, hogy a nyugati frontról szitrozott jelentéseket küldjek neki. Ezeket a jelentéseket látszólag ártatlan tábori lapokon kellett volna megtennem, olyan chifre-vel, melyet Gerard maga szerkesztett. A múlt évben egy ízben alkalmam volt már Berlinből a Newyork Worldnek megírni, hogy 200 aláírt utlevél-blanketta eltűnt a nagykövetségről. Ezeket később Németországgal ellenséges viszonyban levő államok polgárai használták fel. Wilson katonai attasé a német rendőrség tetten érte, amikor az utleveleket angol ügynököknek kiszolgáltatta. Németország közbenjárása dacára az attasé Amerikában — ahová időközben visszahívták — semmi büntetést nem kapott.

államügyésznek kifejezetten kijelentette, hogy a kongresszus beleegyezése nélkül is joga van a kereskedelmi flotta felfegyverzését elrendelni. Az elnök eme elhatározását már március 7-én este közölték az amerikai lapokkal.

Tisza, Andrássy, Apponyi egy kabinetben?

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A politikai világban még mindig a koncentrációs kabinet kérdése forog közszájon. Azt beszélnek, hogy Andrássy Gyula gróf kérte a királytól kihallgatását. Tisza István gróf miniszterelnök előzőleg informálta a királyt, hogy Andrássy a koncentrációs kabinettről fog beszélni, ezután kérte ő felsége Andrássyt magához. A kihallgatás több mint egy óra hosszáig tartott Andrássy fölvilágosítást adott a belpolitikai helyzetről és bejelentette, hogy a koncentrációs kabinetet szükségesnek tartja. Andrássy és Apponyi hajlandók olyan koncentrációs kabinetbe beletenni, a melynek élén Tisza áll, csak Karolyi Mihály gróf nem hajlandó.

Munkapárti körökben nem tudják a koncentrációs kabinetet elképzelni másképen, mint, hogy a mai miniszterelnök áll az élén. Lehetetlennek tartják, hogy Tisza István gróf most, a háború döntő idejében tétre álljon. Ellenzéki hírek szerint Tisza István gróf miniszterelnököt a király ma este magához hívatta. A miniszterelnök fölutasítását ellenzéki politikusok kihallgatása fogja követni.

Élelmiszer válság Parisban és Londonban.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Paris. A kamara tegnapi ülésén Monsie képviselő heves támadást intézett a kormány ellen. A háború előtt, — mondotta — Franciaországnak élelmiszer fölöslege volt, tehát csakis a helytelen gazdasági politika és a szövetségesek be nem tartott ígéretei lehetnek az okai annak, hogy Franciaország válságos helyzetbe került az élelmiszer terén. Követeli a kereskedelmi flotta fejlesztését, mert csak ez segíthet az ország gazdasági romlásán, amely előfutárja a forradalomnak.

Rotterdam. Angliából visszaérkezett holland utasok elbeszélése szerint Angliában az egyes kerületekben az élelmiszer-drágaság miatt nagy zavargások voltak az utóbbi napokban. A zavargásokat a rendőrség képtelen volt elnyomni, úgy hogy katonaságot kellett kivezényelni. A rendőrök London utcáiról teljesen eltűntek. A gyárvárosok egyes részein állandóan rendőröknek kell megvédeni a kereskedőket a munkásság haragjától. A muniციós gyárak közelében katonák igyekeznek fentartani a rendet.

EGYESULETI ÉLET.

(*) Az Aradi Gyermekek Felruházó Egyesületnek az Aradi Első Takarékpénztár 100 koronát, az Aradi Polgári Takarékpénztár 100 koronát, az Arad-Osánádi Takarékpénztár 50 koronát és az Aradi Erőátviteli és Légészegység 25 koronát adományozott. A nagylelkű adományokért ezután mond köszönetet az egyesület vezetősége.

Elsülyesztették az új Mövet.

(Német buvárhajók a francia csatornában.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Rio de Janerio. A brazíliai partoktól kétszáz kilométernyire két angol hadihajó megütközött két német kalózhajóval, amelyek közül az egyiket elsülyesztették és a másikat elfogták. Az elsülyesztett hajó az új Mőve volt, amelynek hőstetteit csodálta a világ.

A Nieuve Rotterdamische Courant kanadai jelentések nyomán részletes jelentésben számol be az új Mőve elsülyesztéséről. E szerint buenos-airesi jelentések azt közlik, hogy a Glasgow és a Kent angol cirkálók egy tehergőzöst küldtek ki a tenger azon részére, ahol tudták, hogy az új Mőve munkában van. A gőzös kiment útjára és amikor a német hajó megtámadta, a megbeszélte dróttalan táviró állomásnak hirt adott, hogy hol tartózkodik és a két angol cirkáló sietve mentek a gőzös segítségére. A cirkálók megtámadták az új Mövet és egy másik német hajót, háromnegyed órai heves harc után, melyben az egyik angol cirkáló súlyosan megrongálódott, az új Mőve hősiesség küzdelem után elsülyedt.

A Petit Journal jelenti Cherburgból: Némég több felől érkezett jelentés szerint állandóan német tengeralattjárók cirkálnak a csatorna francia partján levő kikötők előtt. A lap sajnálja, hogy a tengerpart ezen részén néhány év előtt lebontották az erődöket és elvitték az ágyukat, mert ezzel megkönnyítették a németeknek a tengerpart felé irányuló támadását.

A Petit Journal a francia tengerészeti hivatal kommunikációját közli, amely szerint az arzenálokban lázasan dolgoznak egy új típusú tengeralattjáró építésén. Az új típusú tengeralattjáró fel lesz szerelve hálókkal és buvárgépekkel.

Megbízható jelentések szerint február végén egy orosz parancsnokság alatt álló tengeralattjáró ismeretlen okokból elsülyedt.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A Prezident 2576 tonnás lasz gő-

zöst, a Venere 290 tonnás, a Trezidet 212 tonnás, a San Vincenzó 150 tonnás és az Emancipati 50 tonnás olasz vitorlásokat és Nikolaus 1250 tonnás görög gőzöst tengeralattjáróink elsülyesztették.

A Fokvárosból jelentik: Délafrika parlamentjében Botha tábornok bejelentette, hogy a Wend délafrikai szállító hajó, mely a Fokföldről szállított délafrikai munkásokat, február 21-én Anglia és Franciaország között a kódos időben összeütközött egy másik hajóval, 10 európai és 615 benszültöt elveszett, 12 európai és 191 benszültöt megmenekült.

Wilson elrendelte a kereskedelmi hajók felfegyverzését.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Washington. A Reuter ügynökség jelenti: Wilson elnök elhatározta, hogy áprilisban a kongresszust rendkívüli ülésre hívják össze. Az elnök ugyanis arra a következtetésre jutott, hogy hatalmában áll az amerikai kereskedelmi hajókat a német tengeralattjárók ellen felfegyvereztetni. Ennek az intézkedésnek végrehajtását hamarosan várják.

Az elnök elhatározta, hogy a szenátust április 16-ára rendkívüli ülészsakra hívják össze.

Berlin. Az amerikai hajók felfegyverzéséről a Reuter jelentés a következőket mondja: Az Egyesült Államok a felfegyverezendő hajók neveit nem fogja közzétenni. Az elnök a hajók felfegyverzésére vonatkozó rendeletét a legközelebb ki fogja adni és ezt a rendelkezést meg fogja küldeni a tengerészeti miniszteriumnak is. A hajók felfegyverzését az Atlanti tenger partján levő hajótelepeken fogják eszközölni.

Bern. Newyorki hivatalos jelentések szerint Wilson elnök már elrendelte az amerikai kereskedelmi hajók felfegyverzését. A kormány elhatározta, hogy a felfegyverzett hajók a világ minden egyes kikötőjében megfordulhatnak, anélkül, hogy törődniek bármilyen rendelkezéssel, amelyek az amerikai kereskedelmi szabadságba ütköznenek. Az elnök a fő-

HIREK.

Megbüntetett árdragitók.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi rendőrbíró ítéletei ellen bejelentett felebbezések dolgában a tanács a napokban hozott határozatot és ezekkel együtt ma több harmadfokú ítélet is érkezett a rendőrbíróhoz. Ezek között érdekesebb ügyek a következők:

Fischer Samu aradi pékmestert kenyér maximális árának túllépése miatt a rendőrbíró 15 napi elzárásra ítélte és három évre eltiltotta a kenyérsütéstől. A tanács ezt az ítéletet 300 korona pénzbüntetésre változtatta át és csak egy évre tiltotta el a kenyérsütéstől.

Bezsula Mihály és felesége két helyen jelentették be magukat, mint lisztrel ellátatlanok. A rendőrbíró Bezsulánét 10 napi és férjét 5 napi elzárásra ítélte. A tanács mindkettő ítéletét két-két napra szállította le.

Tóth Lajos arad-gáji lakos tejnek literjét 1 koronáért adta, s ezért öt napi elzárásra ítélték. A tanács az ítéletet 100 korona pénzbüntetésre változtatta át.

Dömötör Ferencné óthalmi asszony burgonyát adott maximális árán magasabban, s ezért 3 napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélték. A tanács az ítéletet helyben hagyta. **Demján Damaskinné** kisszentmiklósi asszony babot adott tulmagas áron. A rendőrbíró 300 koronára ítélte és örök időre eltiltotta az aradi piacról. A tanács helyben hagyta az ítéletet.

Hoffmann Jánosné, aradi pékmesternő Kopp Lászlótól tulmagas áron vásárolt lisztet. Hoffmannét a rendőrbíró 7 napi és Kopp Lászlót 15 napi elzárásra ítélte. A tanács Hoffmanné ítéletét 180 korona pénzbüntetésre változtatta át, míg Kopp ítéletét helyben hagyta.

Wolff Adámné, Ilona-utcai kereskedőnő a lisztrel ellátatlanok közzé bejelentette férjét is, aki hadbavonult. Ezért tizenöt napi elzárásra ítélték. A tanács öt napra változtatta át az ítéletet.

Március 15.

Meghívás!

Aradváros közönsége a mostani nehéz viszonyok közepette is halálával, a haza és szabadságszeretet meleg érzetével emlékezik az 1848. március 15-én kivívott eseményekre.

Most a súlyos megpróbáltatások idejében minden magyar lélek érzi a márciusi ifjúság eszméinek a nemzet életére, erejére való áldásos voltát.

Az örökéletű évforduló alkalmából f. évi március hó 15-én délelőtt 11 órakor a köznevelési palota nagyteremben nemzeti ünnepélyt rendezünk, melyre Arad sz. kir. város, Aradvármegye összes köz- és magánhivatalok tisztviselőit, az iskolák tanárait, tanítóit, tanulóit, az összes egyesületek és testületek tagjait, valamint Aradváros hazafias érzésű közönségét tisztelettel meghívom.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Az ünnepély sorrendje:

1. „Talpra magyar” ének, Szanto Péter tanár vezénylete mellett előadja a terenctéri polg. iskola 200 tanulója.

2. „Márciusi Dal”. Irtá: Csécsi Imre, szavalja: Barics Gyula, az aradi nemzeti színház művésze.

3. „Ünnepi beszéd”. Elmondja: Barna F. János dr. főreáliskolai tanár.

4. Erkel Ferenc „Névtelen Hősök” c. operájának Romancát Geitler Pál színházi karmester zongorakiséréte mellett énekli: Z.-né Várady Margit urnő, az aradi nemzeti színház művésznője.

5. „Sikolt a harci sip”, „Csatadal”, éneklik a diákok.

— **Közélelmezési minisztérium.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A közlelmezési hivatal legközelebb közlelmezési minisztériumra szervezik át és Kürthy Lajos báró lesz a közlelmezési miniszter.

— **A király plakettje az aradi vasvitézen.** Az aradi Kossuth-asztaltársaság, amely a vasvitéz felállításának hazafias gondolatát felvetette s azt a megvalósítás küszöbére hozta, a napokban küldte el öfőlsége kabinetirodájához ama kérelmét, hogy Károly király plakettje ékesíthesse az Aradon felállítandó vasvitéz alapzatát. A Kossuth-asztaltársaság a kormány valamennyi tagjának és minden magyar tábornoknak küld plakettet.

— **Alagút a Bosporus alatt.** Berlinből jelentik: Itteni szakemberek egy nagyszabású közlekedési tervet dolgoztak ki a központi hatalmak keleti összeköttetésének megjavítására. A terv főrésze az, hogy a Bosporus alatt ázsiai és európai Törökország között összeköttetést létesítsenek. Először egy hid építésének tervével foglalkoztak, de a sok száz méter hosszúságú hid megépítése sokkal többbe került volna, mint ez az alagút. A terv részleteit titokban tartják, de mértékadó körök is örömmel karolják fel az eszmét.

— **Ezernél több hazaáruló letartóztatásban.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A képviselőház két legutóbbi ülésén történt felszólalásokkal szemben hivatalosan közlik, hogy az ország erdélyi részébe való román betöréssel kapcsolatos bűntettek miatt több mint ezer terhelt van előzetes letartóztatásban. A kirendelt királyi ügyészek 600 egyén vagyonára kérték az 1915. évi 18. t. c. 1. szakasza alapján a hazaárulók vagyonára szóló zárlatot elrendelni. A kirendelt ügyészségek működése teljes erővel folyik. A nyomozás alatt levő ügyek számáról pontos számadat nem közölhetők.

— **Kitüntetések.** A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért Schwiegl Kálmán és Fuchs Richárd hadnagyoknak, Fényes László, László Lipót és az ellenség előtt elesett Pálmai Gyula dr. zászlósoknak, valamennyien a 28. vadaszászlóaljban a kis ezüst vitézségi érmet adományozta.

— **Városi szén árulások.** A városi tanács ma délelőtt Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott. Lócs Rezső helyettes-polgármester, gazdasági tanácsnok, jelentette, hogy a városhoz 700 métermázsas szén érkezett, amelyről szóló jegyeket a közönségnek hétfőn délelőtt 9–12-ig és délután 3–5-ig fogják kiosztani a városháza kamarási hivatalában. Egy métermázsas szén ára 8 korona, nem poros, hanem lupényi darabos szén. Egy métermázsánál nagyobb mennyiséget senki sem kaphat belőle. A szén kiosztása szerdán reggel 8 órakor a lovardában fog megtörténni. Jelentette továbbá a helyettes-polgármester, hogy a gazdasági székét hétfőn délelőtt fél 10 órára renokivüli ülésre, külön meghívókkal hivta össze, a kereskedelmi és iparkamarának beadványa tárgyában, mely az idei gabonatermes maximális árának megállapításáról szól.

— **Hatósági munkaközvetítő Aradon.** A hivatalos lap mai száma közli a kereskedelmi miniszter rendeletét, amellyel végrehajtja az 1916 évi 16-ik törvénycikket. Ez az ugynevezett keret törvény felhatalmazza a minisztert, hogy szükséges időpontban megszervezze a hatósági jellegű ipari, bányászati és kereskedelmi munkaközvetítő intézményt. A rendelet szerint Aradon: Arad, Békés Csanád, Hunyad vármegyékre és Arad város területére illetélességgel bíró munkaközvetítő intézet állítandó fel, amelynek főnökét a városi tanács ideiglenes minőségben választja meg és egy évi kifogástalan szolgálat után véglegesíti. A vezetőnek és a hivatal személyzetének javadalmazását a törvényhatósági bizottság közgyűlése állapítja meg. Hatósági munkaközvetítők mellett — a később kiadandó szervezeti szabályzat szerint megállapítandó elvek alapján a munkaadókból és az alkalmazotakból álló választmány működik, amelynek elnöke a városi tanács megbízottja. A munkaközvetítő telet a felügyeletet a városi tanács, a főfelügyeletet pedig a magyar királyi állami munkaközvetítő hivatal utján a kereskedelmi miniszter gyakorolja. A hivatal igénybevétele teljesen dímentes. Azt a sokat vitatott kérdést, vajjon a hatósági közvetítő köteles-e a munkát keresővel tudatni, hogy annál a munkaadónál, akéhez a hivatal őt ajánlani szándékozik, munkaviszály van, a miniszteri rendelet úgy döntötte el, hogy köteles.

— **Közgyűlés.** Az aradi autonóm katolikus kör folyó évi március hó 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a kör helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Eckhardt István emlékére.** Az Aradi első takarékpénztár tisztviselő kara hősi halált halt, szeretett kartársuk, Eckhardt István emléket megörökíteni óhajtván, Arad városánál ezer koronás alapítványt létesített, melynek kamatai hős kartársuk halálának évfordulóján lesznek aradi illetőségű és aradilakos szegénysorsu rokkant katonának kiadva.

— **Eljegyzések.** Kell József dr. ügyvéd, cs. és kir. tart. főhadnagy eljegyezte buziási Eisenstädter Margitot. (Minden külön értesítés helyei.)

Goldmann Sándor a „Chic” uridivat cég vezetője Arad, ma tartja eljegyzését Fülöp Reginával Magyar-Pécskán. (Minden külön értesítés helyeit.)

— **Köszönetnyilvánítás.** Az elmúlt héten az aradi izr. népkonyha javára a következő adományok folytak be: Aradmegyei Takarékpénztár 200, Arad-esanádi Takarékpénztár 100, dr. Steinitzer Pál 10, Fuchs Ignác 50, Kell Manóné 10, Grimm A. József 20 korona, mely nemesszivü adományokért hálás köszönetet mond: a Népkonyha vezetősége. A jövő héten a népkonyhában a védasszonyi tisztet Mairovitz Emilné és Brasch Simonné urnők lesznek szivesek ellátni. Dr. Groszman Emil ezredorvos urtól 436. tábori posta számról, boldogult Budits Ádám ur koporsójára szánt virág megváltása fejében, a tuberkulózissal hazatérő aradi katonák javára érkezett 20 korona adományt hálásan köszöni — a Tuberkulózis Elleni Küzdelem aradi egyesülete.

— **Adományok.** Az Aradvárosi vöröskereszt-egylet elnökségehez újabban a következő adományok folytak be: Arad-esanádi gazdasági takarékpénztár 500 K, özv. Winkler Sándorné 20 K, Csóty Nándorné 10 K, továbbá Fábán Lajos dr. ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Wiorat József Temesvár 50 K, és Kopnoki Kálmán dr. és neje Odvos 100 K, mely adományokért ez uton is hálás köszönetet mond az Aradvárosi vöröskereszt-egylet elnöksége nevében Várai helyi Janka elnökő Husz urcsóbet alelnökő.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Drasche Lázár Alfréd államtitkar. — Német Alfréd dr. sajtófőnök.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Visszatért buvárhajóink ismét több ellenséges gőzöst és vitorlást súlyosztettek el 42.117 brutto regiszter tonnátalammal, és 1,100 tonna salétromot kobozmányul hoztak be. Tengerészeti vezérkar főnöke.

Bécs. A király ma Badenben kiballgatáson fogadta Jankovics Béla kultuszminister.

Bécs. Khuen Héderváry Károly gróthoz a király köszönetet intézett amiért trónralépését a bajor, badeni és hesseni udvaroknál lejeltette.

Bécs. A mezőgazdasági üzemekben felmentett népfelkelésre kötelezetteknek, akiknek felmentése 1917. március 31-ig szól 1917. június 30-ig meghosszabbítottak felmentésüket.

Berlin. Wolf ügynökség jelenti este: Párás időjárás mellett az Auere területen csatározások. Keleten nem történt különösebb esemény.

Bécs. Ófelsége ma váratlanul autón tizenkét órakor a bécsúj helyi katonai akadémiába érkezett. Elhaladt a kivonult zászlóalj előtt, a szakaszokban azokkal, akiknek vitéségi érdmük volt, beszélgetést folytatott, más növénydekeket is megszólított és legmagasabb elismerését és megelégedését fejezte ki a kivonult zászlóalj jó tartása felett.

Staresevics Mile dr., a Staresevics-párt vezére ma meghalt.

Luganó. A pétervári konferenciáról hazatért olasz diplomaták újságírók előtt kijelentették, hogy utazásuk Pétervárról a Murmanvasuton történt és az Északi Jeges-tengeren keresztül Skótszországba utaztak segédeiről, innen pedig Olaszországba szintén segédeiről. Utjukban több hadihajó kísérte őket és Pétervárról Turinba az ut tizenöt napig tartott.

Budapest. Jól értesült munkapárti körökben azt beszélik, hogy Jeszenszky Sándor utóda az államtitkári állásban Drasche Lázár Alfréd miniszteri tanácsos lesz, míg a minisztereinek sajtóiroda főnökévé Német Alfréd dr. miniszteri osztálytanácsost nevezik ki.

Tisza István gróf miniszterelnök ma este a Nemzeti Kaszinóban több előkező mágnással tárgyait, ellenzéki körökben azt hiszik, hogy a koncentrációs kabinet kérdéséről. A munkapártban úgy tudják, hogy Tisza István gróf egy nagy jótékony célú mozgalom megindításához akarja az előkező, befolyásos és vagyonos mágnásokat megnyerni.

— **Ellátja az entente a román hadsereget.** A Morningpost jassyi tudósítója beszélgetést folytatott Károly román trónörökösrel, aki kijelentette, hogy Castelnau és lord Millner határozott ígéreteket tettek, hogy a román hadsereg felszerelésére és élelmezésére az entente vállalkozik.

— **Birtokosere.** Kolázs Károly és neje eladták az Orezy-utca 20. sz. házat 82000 koronáért Honfi Antal és nejének. — Ladó Száva és neje eladták ingatlanukat 4000 koronáért Szakács János és nejének. — Lipták Frigyes eladta György-utca 86a. sz. házból az őt illető részt 3700 koronáért neje Rácz Mária-nak. — Styan Péter és neje eladták Mihály-utca 103. házat 9000 koronáért Kocsik Mátyásnak. Melles István és neje eladták György-utca 22b. sz. házat 4560 koronáért özv. Rácz Péterné Pantya Herminnak. — Özv. Papp Miklósné eladta Sarkad Határ-utca 3. sz. házat 16000 koronáért id. Szirbik János és nejének. — Nemess Géza és neje eladták Nádor-utca 4. sz. házat 35000 koronáért itj. Muszka József és nejének. — Varga István és gyermekei eladták Lehel-utca 8. sz. házat 9800 koronáért Kovács János és nejének.

— **Fatalpaló tanfolyam önálló iparosoknak.** Azok az önálló aradi cipészek, akik a budapesti fatalpaló tanfolyamon részt akarnak venni, 3 nap alatt jelentkezzenek az aradi kereskedelmi és iparkamaránál.

— **Ólommérgezésnél, húgysavassók nagyfokú képződésénél, cukorbetegségnél, gyomor- és hólyagoknál a természetes Ferenc József keserűviznek az a becses tulajdonsága van, hogy még makacs székelési zavarokon is biztosan és rövid idő alatt segít. A hannoveri Henriette alapítványi kórház orvosainak megfigyelései arra a tapasztalatra vezettek, hogy a Ferenc József víz, éppen azért, mivel könnyebbulást okozó hatását teljesen fájdalom nélkül fejti ki, rendkívül alkalmas a legkülönbözőbb célt szolgáló meghajtásoknál.**

— **Kerpel kölcsönkönyvtár** új könyv- és senepótjegyzékai megjelentek.

— **A kiadóhivatal üzenete.** A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentésbe ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előzető pa nasza.

LEGUJABB.

Ejzel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Német foglyok kinzása Franciaországban.

Berlin. A spanyol kormány megtiltotta a spanyol tengerészeknek, hogy olyan hajókra szálljanak, amelyek a zárlati területre indulnak.

Bécs. A versaillesi ügyészség figyelmeztette az igazságügyminiszteriumot, hogy kérjen fölhatalmazást a kamara elnökségétől Massy szocialista képviselő bűnügyi üldözésére. Az ügyészség hivatkozik arra a törvényre, amely szerint, aki nem igaz és a hivatalos jelentésekkel ellenkező híreket terjeszt, bíróságra üldözendő. Massy ezt a bünt nyíltan követte el, mert kijelentette, hogy Olaszország nem tett eleget Németországgal és a monarchiával szemben szerződéses kötelességeinek és hogy Anglia a világháborút egoizmusból kezdte meg. Továbbá, hogy az entente-politika angol érdekeket szolgál.

Berlin. A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ újból foglalkozik a német foglyok bánásmódjával Franciaországban. Kijelenti a lap, hogy Németország a legszigorubb megtorlással fog élni, mert hiteles, eskü alatti val-

lóságok borzalmas dolgokat bizonyítanak. Egy francia százados arcul ütött egy német hadnagyot, mert ez állítólag nem köszönt neki elég gyorsan. Vérhasban szenvedő katonákat büntető exerciciozással sújtottak, úgy, hogy több közülük megőrült. Egy katonát, aki 2 márka készpénzt elűkölt, 60 napra bezártak. A bombavető-csapatokból fogságba esetteket egyszerűen agyonlövik. Katonáktól revolverrel zsarolnak ki vallomást.

London. Az irországi posta és táviró forgalmat az angol katonai hatóság felügyelete alá helyezték. Egyben minden Irországra való utazásra katonai utlevél kényszerítettek be.

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tábori előfizetőket, akiknek a tabori postaszámuk megváltozik, hogy egyidejűleg a régi tabori postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap fontos kérdésekben fennakadás állhat be.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* **De Castró grófnő.** (Stuart Webbs detektív-sorozat III. az Urániában.) A budapesti színházak kényszerű szünete folytán a színház abba a kedvező helyzetbe jutott, hogy elsőrangú detektív drámát tűzhetett műsorra. A kép mindenekben megfelel, sőt felülmúlja azt a nivót, amelyet ezen detektív képek elérték. Elsőrangú rendezés, lebilincselő téma, kitűnő fényképek és nagyszerű színészek gondoskodnak arról, hogy a közönség minden egyes képnél újra és újra meggyőződjék arról, hogy a Stuart Webbs filmeiklus egyike a legkiválóbb alkotásoknak. Fokozottabb figyelem és érdeklődés kíséri minden egyes képnek bemutatását és mindaddig a közönség nem csaldott va. zásában, mert tökéletesen jót es elsőrangú kap. — „Egy viharos élet“ szenzációs társadalmi dráma, az Uránia színház legközelebbi ujdonsága.

* **Az Erzsébet mozgószínház** igazgatósága ezúton hozza a nagyérdemű látogató közönség szives tudomására, hogy az előadásai vasár- és ünnepnapokon ismét 3, háromnegyed 5, fél 7 és fél 9 órakor kezdődnek.

* **Megváltozik az Apolló előadásainak ideje.** Az új zárórarendelés lehetővé teszi, hogy az Apolló-színház korábban kezdje előadásait. Ezután vasárnap 2, fél 4, 5, fél 7 és negyed 9 órakor, hétköznap pedig fél 5, negyed 7 és negyed 9 órakor kezdődnek az Apollóban az előadások.

* **A Kaméliás hölgy az Apolló vasárnapi műsorán.** (Az Arany-sorozat nagy slágere.) Ember-ember hátán tolongott tegnap este a Zrínyi-utca-ban, hogy jegyhez jusson az Apolló előadására, amelyet ez alkalommal az Arany-sorozat nagyszabású ujdonsága: a Kaméliás hölgy tett vonzóvá. Dumas Sándor mesterműve ott él minden ember emlékezetében s a forró szerelem romantikus alakjait meleg szeretettel látjuk viszont az Arany-sorozat impozáns filmjén, amelyről csak az elragadtatás

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és esüst, amalgamból és a fog szívével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpadiás nélkül aranyból, platina-ból vagy porcellánból.

FOG- kövek elszívása, torz, lenyírt-tése és hibás fogorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZÁS: Tizenöt éves fogtechnikai gyakorlatom, amelyből alám Berlin, Lipcse, B-üssel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legnépszerűbb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műhelyem a mai kor legelőkelőbb műszerrel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkétségbeesettebb esetekben is a leggyorsabb mértékben megfeleljenek.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadség-tér 4. Bejárati Eötvös-utca 17.

hangján lehet beszélni. Ehhez fogható igazán megvessző film a Szibérián kívül az utóbbi időkben nem is került vetítésre a mozikban. Az Apolló-színház igazgatósága csak azt találja, hogy legjobb igyekezete ellenére sem tudta három nappal hosszabb időre megzselezni a szenzációs filmet s így a közönség egy része elmarad attól az eseménytől, hogy végig nézhesse a csodásan szép képet. Még csak vasárnap megy a Kaméliás hölgy a hétfőn a Nordisk-filmgyár két nagy újdonsága: Az áruló szerep és A trón árnyékában kerül vetítésre a főszerepben Nikolas Johansennel.

* Királytigris detektív sláger vasárnap az Erzsébet mozgószínházban. Az amerikai „Arany-sorozat” második filmje: A királytigris semmiben sem marad mögötte a Trylbinék. A kiállítás, a darab megjáratása hasonlóan nyugtálló, igazi amerikai méretű, tartalma pedig még a Trylbinél is érdekesebb. Nem mindennapos ember, aki nappal a legbecsületesebb polgári életet éli, éjszaka letesszi a nappali álarcot s a legvakmerőbb és kinyomozhatatlan betöréseket követi el Jimmy Valentine név alatt. Vakmerő ügyes, és mindig sikerült vállalkozásaiért társai rajonganak érte és Királytigrisnek nevezik el. Egy nem sikerült betörés után a szenzációs betörő börtönbe kerül, ahonnan a kormányzó hálaiból kiment, mivel felismeri benne leányának egykori életmentőjét. Megtört és becsületes ember lesz, boldog családi élet elfelejteti vele sötét múltját. Ezen fenomenális bűnügyi drámát zajos óvációval fogadta eddig minden színház közönsége. Legközelebb „Az Aranyás” nagy cowboy sláger.

KERESZTÉSI ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Igazgatósági gyűlés. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület 1917. évi március hó 18-án délelőtt fél 10 órakor Aradon, az egyesületi színházban igazgató-választmányi gyűlést tart igen gazdag tárgysorozattal.

SZERKESZTOI UZENETEK.

S. J. Zita királyné főudvarmestere Esterházy Sándor gróf; a király gyermekeinek felügyelője Adelaída nővér.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. március 11-én, vasárnap.

Aradon.

Aradon.

A drótostót.

Operetta.

Kezdete 7 órakor.

A szerkesztőnek írták:

Bodányanszky Endre úrnak:

Stauber József.

NYILTÉR.

(Ha ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget)

Kisjenőn (Aradm.) a zerendi-ut mentén, közvetlen a vásártér mellett, egy ház 1600□ telekkel és melléképületekkel, valamint 260 kis hold föld eladó. Fölvilágosítással szolgál: Dr. Králicz Lajos Arad, Salacz-utca 6. szám.

1861

APOLLO mozgószínház.

Az előadások

vasárnap,

március 11-én 2, 4, 5, 7 és 9 kezdődnek és nem folytatólagosak.

Pénztárnyitás d. u. 1/2 órakor.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Március hó 11. vasárnap

Az amerikai

World-filmgyár

remekje.

DUMAS SÁNDOR

világhírű regénye.

Kaméliás hölgy

Dumas Sándor regénye filmen 4 felvonás.

A címszerepben:

GLARA KIMBALL YOUNG.

Az előadások 2, 4, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek

és nem folytatólagosak.

Jegyek előre válthatók d. u. fél 11-12 óráig a pénztárnál.

Kérelem!

A szén és munkaerő hiány az üveg-és porcellángyárakat is abba a helyzetbe jutatta, hogy a szállítási kötelezettségeinek megfelelni nem tudnak, mindezekért kérjük a nagyérdemű közönséget, szíveskedjenek üvegeiket és tégelyeiket gyógyszerárainkba visszaküldeni, hol is azokat nagyságának megfelelő áron vesszük át.

Ugy az üvege, mint a tégelyek nátriumhydroxiáddal főzetnek ki és teljes sterilizáció után vétetnek használatba.

Tisztelettel

Földes Kelemen,

Hehs Vilmos

gyógyszerészek.

1869

Tavaszigőzekelesztést és kultivátorozást Kemna-féle új kultivátorral vállalok.

Érdeklődőket kérem a buzsági gazdaság intézőségéhez fordulni. (Telefon 425. Posta Arad Gáj.) 1657 Erdélyi Márk.

Jövő hét elején sajkakazi bányánkból 500 métermázsa

KÖSZÉN

érkezik Aradra, amelyet az előjegyzés sorrendjében fogunk kiosztani.

Az előjegyzéseket felvenni:

Messenger-boy vállalat

Deák Ferenc-utca 2. Telefon 8-16.

Erzsébet

1600

Köszönbányatársulat.

Szőlősgazdák

figyelmébe ajánljuk

PEROCID

tiszta német gyártmány — gar. 45% — a ministerium által ajánlott egyedüli megbízható kétkő pótlószert, permetezésre, — napi áron.

RAFFIA

L. Mayunga, szép fehér hosszú szálu minőség, — ered. bálakban és kimérve, — napi áron.

Hypermangan-kali

fürt peronospora és lisztbarmat elleni védekezésre, napi áron. 1149

Vojtek és Weisz, Arad.

7 láb hosszú hasított tölgyfa

szőlőkaró

kapható

1832

Oravetz Miklós

fakereskedőnél,

Alsó-Marospart-sor 24.

MONNA VANNA.

61

Nem tudhatja,

hogy az esetben, ha Önnek egy használt Nemzeti Ellenőrző-pénztárt nem tölünk, hanem más által ajánlanak, hogy

- a pénztár üzletének megfelelő-e,
- megéri-e az érte kívánt árat és a mostani vételár összhangban áll-e az annak idején fizetett vételárral,
- hibátlanul működik-e és ha igen, tartósan használható marad-e,
- a gyári szám valódi-e,
- nincs-e tulajdonjog a gépre előjegyezve,
- egy netáni szavatossági ígéret az eladó részéről valóban betartatik-e.

Ovjuk tehát

7236

saját érdekében egy elhamarkodott vételtől és ajánljuk Önnek, hogy egy használt Nemzeti Ellenőrző-pénztár vétele előtt velünk érintkezésbe lépjen és csak azután határozzon. — Ez önnek nem kerül semmibe és semmire sem kötelezi.

National Registrier-Kassen

G. m. H.

Wien, VII., Siebenschnergasse No. 31.

Ertesítés!

A n. é. hölgyközönség szíves tudomására hozom, hogy **Andrássy-tér 5. szám alatt** (a Lloyd palotában) női kalapszalont nyitottam.

Éveken át a külföld legnagyobb városában működtem s így munkám a legenyesebb izlésnek is megfelel. **Atalakításokat modell után vállalok**, régi formákat is hasonlóképp alakítok. Közzülmökhöz való kalapot azonnal készítek.

Szíves pártfogást kér

1577

MOER D. Andrássy-tér 5 (Lloyd palota).

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Fejűlmulja az összes bőrchámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen ártalmatlanul és fájdalom nélkül választja el a felső bőrréteget az alól. Gyönyörű arcbőrt eredményez, meglepően újává teszi az arcot, ezáltal feltűnően fiatalít. Eszközöm kozmetikus arcpolító intézetemben ideiglenesen **Batthyány-utca 10. szám alatt.**

1219

Barthánó, szakképzett kozmetikuonő

Jutányos áron eladók:

1 waggon másodrendű tölgyfalapátó, 10 centi vastag, 8 méter hosszú, továbbá 1 1/2 waggon száraz díofadeszka, 120-400 centim. hosszú, 1/4 5/4 3/4 vastag, van közülük vastag szélű díofadeszka is. Ugyanott eladó körülbelül 200 méter **hor-ganyozott acélcső**, muffokkal ellátva, átmérőjük 30, 35, 50 és 102 m/m. Továbbá 5 pár jókerban levő **lőzerszám**, 1 fekete félfedő kocsik, transport hordók, 300-700 darab tartalmuk, 50-60 darab. Ugyanint 140-160 darab szilvakád, 2 nagy vashajtánykerék (Schwungräder) tengely és Riemscheibn-vel, egy négykerékű síneken járó kocsik (Bahnvág 1)

Fried Eskeles-

női Algyógy (Hunyadmegye)

1562

Dr. Palócz

k. egészségügyi tanár v. kórházi specialista orvos

Budapest, IV., Károly-körút 2. sz.
Sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes biztonsággal felismeri és kigyógyít a úgy férfi aknál, mint nőknél a titkos és nem titkos betegségeket, valamint az azokból származó összes baktériát. Rendel hétköznapon délután 10-12, délután 3-5 óráig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenteni, válaszlevegővel szívesen ad **ajánlatot** felvilágosítást a felől, hogy otthoni kurával hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajától. 6911

ad. 219-1917.

Hirdetmény.

Élelmiszer ajánlatokat kér a császári és királyi szállótelep a következő felelőségekre:

- 20 m/m. p. szu. y.
- 20 m/m. köleskása.
- 50 m/m. burgonya
- 20 m/m. savanyított káposzta.
- 6 m/m. sózott sajt.
- 5 m/m. zsir.

Az élelmiszerek, kivéve a savanyított káposztát és burgonyát, amilyenek a szükségletéhez mérten esztendőre aradon lennének szüveendő: C. ála esztendőre lennének mára lennének küldendő.

Ajánlatok az általi szállótelep kezelettséghez „Császári szállótelep” intézendők.

Cs. k. 1917. március 9.

167

Telephelyi felhívás.

Viszonteladók figyelmébe!

Chocoládé, cacao, Chocoládé-bonbonok és cukorka aruk lerakata: 451

Gábor Miklós

Arad,

Andrássy-tér 18. Salacz-u. sarok.

Helyi és vidéki telefon: 10-59.

Legjobb fogviz

Össz nemzetközi kiállításban legmagasabb kitüntetésben részesült.

500 koronát fizet azért, ki **Bartilla-** fogvizének

használatát mellett, átvégye 1-20 kor. valaha ismét fogfájtást kap, vagy a szájja büzlök. Ed. Bartilla-Winkler utóda L. Plan Wien, X., Goethe-gasse 7. Kapható minden gyógyszerárúban és drogeriában. Aradon: G. Földes Kelemen, Deák Ferenc u. 11. sz., Hehs Vilmos, Batthyány-u., Hajós Árpád gyógyszerárúban és Vojtek és Weisz drogeriájában. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 füveget: **8.40 K.** úbrmentve. Kérjük mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok felelőtlenséggel díjazatlanok. 577

Elenőző kasszát

Veres megvételre, fogyasztási szövetkezet, készenléti fizetés mellett. Ajánlatok a kassza részletes ismeretével és ármegjelöléssel „Fogyasztási Szövetkezet” jellegre a lap kiadói hivatalába keretnek. 7236

Makói hagyma,

dnehagyma, fokhagyma, fekete hagyma meg, petrezselyem, sárgarépa, pasiernak, zeller, paradicsom, uborka, vörösrépa magok, dió, magyordó, torma. Kivétel nagyobb teteltekben Makó, előre rendezve kisebb teteltekben Aradról.

Stearin és Parafin gyertya

nagy választékban, olcsóbb mint bárhol. Cigaretta hűvelő és finom cipőkrém. Napkenőcs krém

Élő halak.

A vasút 30%-os fuvardíj emelése dacára, a halak árát csak 50 fillérrel emeltem.

Szíves pártfogást kér

Lutvák József

Asztalos Sándor-utca 8. 1096

használatát mellett felébe kerül a mindennapi kávéja! Nem csókia izü, soha jobb kávé nem ivott!

Kapható:

0511

Fejér Gyula, Atlantika, Pollák József, Guttmann Samu, Dávid Vilmos, Lázár Gyula, Rothstein Mór és Amtmann Lajos urak üzletében.

IRÓGÉPEK,

számoló-, sokszorosító- és diktáló gépek, valamint ezekhez minden kelléknek!

(szalag, carbonpapír, sokszorosító-viaszlap és festék, sokszorosítópapír, stb. stb.) csakis elsőrendű minőségben való eladása.

Internationalis javító-műhely

minden néven nevezendő mechanikai gépekre — szakszerű vezetés mellett — berendezve.

Allandó gyors- és gépiró-iskola. Írásmunkák, sokszorosítások vállalása.

ZIFFER és HOLLÓK cégnél

ARADON, a főpostával szemben.

71

Apró hirdetések.

Házasság.

Egy fiatal övegynek
komoly ismerettségét keresi házasság céljából egy magános tartalékos tengerész. Levelet „Csendes otthon” jelige alatt a kiadó továbbít. 1656

Meiyik jólelkű
vagyonosabb nő volna hajlandó egy 53 éves, 2400 korona évi fizetéssel, nyugdíjigényes bíró, 5-18 éves, 7 gyermekes keresztény tisztviselővel házasságra lépni. Levelet „Jó anya” fejrassal kiadóhivatal továbbít. 1648

Levelezés.

„Gyöngyvirágnak”
levele van „Fantomas”-tól 1662

Fiatal leány
gavallér uriember tisztességes ismerettségét keresi, ki némileg támogatná. Levelet „Szolid” jeligére a lapban jele ve ker. 1698

Intelligente
deutsche unabhängige Dame hier fremd sucht zwecks angenehmer Abendunterhaltung unleserliche Bekanntheit eines gleichfalls unabhängigen Herrn. Briefe Administration unter „Grossstadt-kind.” 1701

Erdély
keleti határán tartózkodó 2 határozottan diszkrét, intelligens tüzeraltiszt levelezni óhajt feltétlen művelt, esinos urileányokkal, későbbi tisztességes ismeretség céljából. Választ „Jóbarátok” jeligére a kiadóhivatalba kérek. 1688

B. F. ben — Gézám.
festése kitűnően sikerült. Ajánlom tetsesse kirakatra, hogy rajtam kívül több hölgyet visszaemlékeztessen képmására. 1693

Két hölgy
kik sok szabad idővel rendelkeznek kellemes időöltés céljából, korrekt feltétlen uriember tisztességes ismeretségét keresik. Választ dupla borítékban a kiadóhivatalba. „Beatus ille” jeligére lehetőleg jelezve. 1665

Meiyik uriember
venne partfogásába tisztességes árva, fess, barna leányt, annak hű és gondviselője és apóloja lennék. Levelet a lap kiadóhivatalba „Artatlan lélek” jeligére kéretnek. 1678

Alkalmazás.

Keresztény,
árva, komoly urileány, 4 polgári végzettséggel, állást keres. Irodai teendőkben jártas, beszél és ír három nyelven. Gyors munkás, szép kézírásal bír. Urihánál nagyobb gyermekekhez is, kikkel szívesen foglalkozna, zongorázni tanítana. Cim a kiadóhivatalban. 1688

Hadmentes
fűszer, vas- és vegyeskereskedő segéd, ki a magyar és román nyelvet bírja, azonnali beépítésre állást keres. Cim Roth Jenő Borossébes. 1684

Jó megjelenésű kir. fiatalember
fűszerüzletben (héber tanításhoz ért), avármilyen alkalmazást keres, vidéken is, lehetőleg azonnal. Cim: Stein Mór, Bozós 4 p. Alcañ. 1689

Jobb szakácsnő
urihánál állást keres. Magyar-utca 6. ajtó. 1695

Nyugdíjas van:mas
irodai, vagy bizalmi állást kívánál. Cim a kiadóhivatalban. 1353

Házastérpár felvételtik
szerezők előnyben. Cim a kiadóhivatalban. 1680

Deutsche Fräulein
womöglich Kindergärtnerin, wird für den 15. März oder 1. April in gu.es christliches Haus zu 2 Kindern von 4 u. 6 Jahren aufgenommen. Vorzusprechen Vormittag 10-1/2, Nachmittag 2-5. Adresse in der Administration. 1961

Nő, lehetőleg fiatal
irodaszolgát keresünk, kinek felesége a házmesteri teendőket vállalja. Jelentkezni lehet Laendler gőztűrés irodájában Boros Béné-tér 20. 1596

Háziasszonyoknak
ajánkozik, háziartásban és varrásban jártas, németül és magyarul beszélő urileány. Cim a kiadóhivatalban. 1637

Intelligentes
deutsches Fräulein wird zu swed kleinere Mädchen (3-6 Jahre) gesucht. Adresse in der Administration. 1622

Kertészt zöldségtermeléshez,
egyszerű asszonyt baromfitenyésztéshez és idősebb munkafelügyelőt keres Niederhauser Gyula gazdasága, A. ad. 1619

Fiatalember
intelligens, hadmentes, azonnali alkalmazást nyerhet. Ki a szállítási üzletben már működött, előnyben részesül. Ajánlatok Rudstein Mór szállítóhoz adandók be, déli órában. 1643

Ingatlan.

A piacorekhez közel fekvő ház,
melyben jóforgalmu fűszerekesedés és vendéglő van, más válatat miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1231

Egy magánház
a belváros le. jobb helyén, kedves árban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1695

Fiatalember
ház eladó, bővebbet ugyanott a házmesternél. 1682

Petőfi-utca 19.
adómentes ház, szabadteréből — közvetítő nélkül — eladó. Irasbéli ajánlatokat a házfelügyelő vess át. 1681

7 szobás
magánház nagy telekkel eladó. Cim a kiadóhivatalban. Ugyanott egy keresztúros magánházi zongora eladó. 1691

Ház eladó
Ferenc-tér közelében szőlő és gyümölcsösökkel. Cim a kiadóhivatalban. 1680

Eladó
a Nagyvárad ut 8 számú ház. Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál. 1686

Eladó
a kislendői tórában Köröcsente községben egy 100 holdas birtok, melynek fele szántó, fele kftűző kaszáló a hozatartozó gazdasági épü etekkel. Kaufman Sándornál Arad, Munkácsy Mihály u. 3. Ugyanott a Varjassy Lajos u. 159. sz. ház is eladó. 1682

Egy telek
Körtösi-ut mellett Gutziár-féle telekből, közvetlen az órház mellett eladó. Bővebbet György-u. 42a. 1 96

4 szobából
álló magánház kerttel, villanyvilágítással csatornázással eladó Kálmán János-utca 83. Rózsner Edéné. 16 7

Varjassy Lajos-utca 163.
számú ház kedvező feltételek mellett eladó. Fejlesztési ást ad Argyelán Demeterné K s-uth Lajos utca 49. 1694

Megvételre keresek
3-4 szobás magánházat. Cim a kiadóhivatalban. 984

Magánház
5 szobás, több mellékhelységgel, nagy gyümölcsös kerttel eladó. Purgly Lajosné-utca 160. 1365

Kupa-utca 24/a,
számú ház szabad kézből eladó. 1560

Egy emeletes bért ház,
teljesen jókarban tartott, 10 lakással, eladó. Szől-utca 2/b. 1425

Eladó
egy sarokház. Tudakozódni Fácán-utca 6. 1523

Máriaradvány
csinos ház, kerttel, villamos megállónál, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1538

Eladó
a hegyalján 4 és 1/2 hold szőlő és Aradon egy magánház, gyümölcsös kerttel. Cim a kiadóhivatalban. 1544

Sarló-u 3. és Kovár-u. 6.
számú házak eladók. Bővebbet Rensz Sándor sórraktárán, Boros Béné-tér 5. 1558

Kürtösi-ut 4.
számú magánház kerttel eladó. 1684

Eladó
a főtérről közel emeletes bért ház 10 évig adómentes. Cim a kiadóhivatalban. 1638

Eladó földbirtok
Zimándkősz község határában, 30 hold, faluban lévő házal vagy anélkül Om Ferdinánd-utca 7., ajtó 14. szám. 1849

Egy ház
két nagyobb lakással és kerttel, megvételre keresetk k. Cmet a kiadóhivatalba kér 1603

Eladó
egy négyszobás magánház. Isállóval és kocsiszennel. Varjassy Lajos-utca 80. sz. 1617

Magyar-utca 22. számú
bért ház és Mihály-utca 58 számú magánház szabad kézből eladó. Értekezni lehet Magyar-utca 23. 1616

280 magyar holdas
birtok, Aradhoz közel Csánadmegyében, élő és holt felszereléssel eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1624

2 szobás új magánház
gyümölcsös kerttel, Dembinszky-u. 10. sz. alatt eladó. Értekezni Szabó Józsefnél, Gróf Leinigen-u. 10. 1640

Purgly Lajos-utca 107. számú
ház, kerttel, eladó. 1646

Eladó:
Gyorkon 4 hold szőlő a hegyen, közel a vilamoshoz, kolna és pincberendezéssel. Aradon, Varjassy Lajos-utca 147 számú, gondozott ház, 4 lakással, kerttel. Tudakozódni ugyancsak itt. 1645

Ujaradon
Dengi József-utca 1. számú új, modern 4 szobás kényelmes uriház, fürdőszoba, moskonyca, pince, kocs szin, istálló, sertésöl, baromfi udvar, virágos kerttel előnyös feltételek mellett eladó. 1655

Lakás.
1-2 elegánsan butorozott, teljesen kiönbefáratu szoba, fürdőszobával apr. 1-re keresetk. Ajánlatok N. B. je igé alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1703

Butorok
beraktározásához száraz helyiségeket keresek berba. Cimket kiadóhivatalba kérek. 1706

Keretek
két vagy három szobából, konyhából, fürdőszobából álló butorozott, esetleg fűrészlakást ap illis vagy május emelére, esetleg azonnaira. Ajánlatot kérek a kiadóhivatalba „Hadnagy” címre. 1679

2 elegánsan butorozott
utcai szoba 1-2 személy részére kiadó Forray-utca 3. I. em. 1704

Kisdó
egy kiönbefáratu butorozott szoba, fürdőszobával és villanyvilágítással. Deák Ferenc-utca 28. sz. 1686

1 vagy 2 kiönbefáratu
utcai butorozott szoba azonnal kiadó Mikos Kelemen utca 13. 1664

2 szobában
butorozott egymásba nyíló szoba azonnal kiadó Dezső-u. 4c. 1702

Boros Béné-tér 11/a. sz.
alatti több kisebb lakásból álló házam és Gyár-u. 21. szám alatti kert május 1-től berbe kiadó. Cukor László, lakoskereskedő. 1251

Boros Béné-tér 20.
szám alatt 5 szobás modern I. emeleti lakás egy nyitott és egy csukott erkélyvel, továbbá egy 3 szobás II. emeleti erkélyes lakás, mindkettő május 1-ére kiadó. értekezni Laendler gőztűrés irodájában. Telefon 6. 1595

1, esetleg 2 utcai
butorozott szoba azonnal kiadó. Lipót-utca 3/a. 1621

Vétel és eladás.
Szalengarn turn barokstyl, frészszínű, hozzávaló astartallal helyszéke miatt eladó Zeigmondháza 31. (községháza mellett.) 1663

Egy jókarban levő
zeneautomata jutányos áron eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1661

Veszek
bármilyen pezsge dugót 30 filléért darabját. Vidékről utánvetelés csomagon küldhetik. Krausz Henrikne Arad, Bocskay-tér 5. 1405

Megvételre
keresem a „S. S. obálát Élet” 1916. évi 80., 37. és 1917. évi 7. valamint „S. S. obálát Élet” 1916. évi 1. és 1917. évi 5. számát. Cim a kiadóhivatalban. 1 0

Beck nye. eg kaniárral,
tisztí celama, gy. kard, haszálát látos eladó. Karolina utca 3., ajtó 7. 1705

Veszek
a legmagasabb árban uraktól levetett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát valamint használt butort. Vidékről megyk. Bieier Ignáz Boczkó-utca 1. 761

Eladó
fűrészfépek, benzinmotorok, lakatosgépek, szerszámok, fuvok, kovacsüzlet, strafkocsi, 2 kerékű kézikocsi, Autóvén-ugasztó készlet, tarzonrak. Fácán-u. 6. 1524

Könyveket,
bélyegeket és régi hegedűket vesz Deák Bóna antikváriuma és könyv- és papirkereskedése, Forray-utca. Telefon 902. 571

Törkölyt
kifőzve vagy nyersen, minden mennyiségben megveszek. A ajánlatok a kiadóhivatalba „Törköly” jelige alatt kéretnek. 1567

Régiesség:
régí oszlopos órákat vesz Zombory fodás, Forray-utca. 1610

Egy jókarban levő
szatócsüzletberendezés és egy kétszárnyú vasgőztűrés. Erd. kiönbefáratu Pinter Lajos áll. tanítónál, Kürtösi-ut. 1550

Önkéntesnek
tűzti nyeregfelszerelések azonkivül prices nyergek eladók. Cim a kiadóhivatalban. 1673

Veszek
koronázási bélyegeket és egész gyűjteményeket. Könyvtárakat és egyes könyveket. Kerpel könyvkereskedés. 901

Különféle.
Fodrászüzlet

Arad egyik legforgalmasabb helyén, elegánsan berendezve, betettség miatt azonnali eladó. P pereciknek nagyon beveselve Cim a kiadóhivatalban. 1659

Veszek
a Varjassy Lajos utca közelében kisebb házat szatócsüzlettel, italméressel. Ajánlatokat „Újlat” címre ker k. 1699

Újraélesztés kiadó
Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Hammer Vilmos villanyműszerészénél. 1023

Egy jómeneteli szatócsüzlet,
trafik- és italméressel engedélyvel ellátva, e utazás miatt, május 1-től átadó, esetleg házzal együtt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5096

Egy jói rgalmu vendéglő,
előöltözés miatt eladó. Asztalos Sándor-utca 2-3. 1545

Egy szatócsüzlet felszerelésével,
vagy anélkül, bármikor kiadó. Ugyanott kavé és mákdaráló eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1624

50 orb szarvasmarha részére
Arad, vagy Pécska környékén legelő keresetk. Ugyanint a kistompai gazdaságba boznár felvétetik. Ajánlatok Faragó Benő intézőhöz Battyányra kü dandók. 1378

Kán és visketegség
elleni fehér kenőcs kapható Ferenc-téri Vajdits-nyógyesztárban. Kís tőgely 1 korona 50 fillér, nagy tőgely 3 korona. 6171

Cukorboros,
hagyma, tök, uborka és különféle kerti magvakat szerezze be Schweffernél, Minorita-palota. Ugyanott 1 tanuló eány felvétetik fizetéssel. 1557

Az „Aradi Olajmalom”
működését Boros Béné tér 22. (városi mázsaház mellett) me. kezdte. Elvállal mindenem olajmagvakból vasútvány mellett olajat készíteni. Ugyanott darálások is eszközölhetnek. 831

Gazdatiszt.
16 éves gyakorlattal, teljesen hadmentes, 39 éves, erolyos, szorgalmas, a gazdálkodás összes ágában jártas, mert is mezőgazdaság, erdő vagy szőlőbirtok kezelését elvállalja. szükség esetén óvadékot is tesz. Csak a jobb gazdaságok ajánlatára reflektál. Cim a kiadóhivatalban. 1700